Dziś w numerze dodatek: KULTURA i SZTUKA

Piątek, 14 grudnia 1934 - Nr. 284

Dzień Pomorski

12 stron

Rok VI

cena 15 gr.

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ BYDGOSKI - DZIEŃ GRUDZIĄDZKI - GAZETA MORSKA - GAZETA GDAŃSKA DZIEŃ TCZEWSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA MOGILEŃSKA : — : — : — : — : —

Redakcja i Administracja: Toruń, ul. Bydgoska 56. — Telefony dzienne 202, 747. — Telefon nocny 747.

Filja Administracji: Królowej Jadwigi nr. 12/14, wejście od ul. Małe Garbary nr. 2. Tel. 748. — Konto czekowe P. K. O. 160-315.

W trosce o sprawiedliwość społeczną

Powołane w r. 1928 do życia sądy pracy zdały dobrze egzamin w ciągu swej pięcioletniej działalności. Jak wiadomo, zostały one utworzone na terenie Polski z wyjątkiem b. zaboru niemieckiego, gdzie obowiązywały już dawne niemieckie przepisy o sądach przemysłowych i kupieckich, mających kompetencje sądy pracy. Różnica polegała na odmiennej organizacji, oraz węższej właściwości osobowej sądów przemysłowych i kupieckich.

Na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 22 marca 1928 r. działa na terenie Państwa 16 sądów pracy i z górą 20 sądów przemysłowych i kupieckich. Sądy pracy zostały utworzone przedewszystkiem w ośrodkach wybitnie przemysłowych i miejskich. Ilość spraw jednak przez te sądy rozpatrzonych w latach ubiegłych wykazała nietylko ich wielką pożyteczność, ale i konieczność powiększenia liczby tych sądów. Należy wziąć pod uwagę, że na skutek kryzysu gospodarczego liczba zatargów pomiędzy robotnikami a pracodawcami nie wykazuje tendencji zniżkowej. Wymiar sprawiedliwości w tej specjalnej dziedzinie musi ulegać znacznym zwłokom, gdyż liczba sądów pracy nie jest wystarczająca.

Rozwiązać tę sprawę ma rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z października br., ustanawiące nowe prawo o sądach pracy.

Cóż ono wnosi nowego?

Przedewszystkiem nowe to prawo, wchodzące w życie 1 stycznia 1935 r., zbudowane jest przejrzyście i prosto. Prawo o sądach pracy zostało rozciągnięte już na całe Państwo, — **sądy przemysłowe i kupieckie na terenie ziem b. zaboru niemieckiego zostaną przekształcone na sądy pracy.**

Rozszerzone też zostają kompetencje sądów pracy. Sądy pracy rozstrzygać będą spory cywilne, wynikające ze stosunku pracy, z umowy o naukę zawodową, ze wspólnej pracy i z należenia do ubezpieczeń społecznych. Nowe prawo usunęło też dotychczasowe wyszczególnienie kategoryj pracowników, którzy mogli korzystać z sądów pracy, wyłączając z pod ich właściwości spory tylko pracowników umysłowych, zatrudnionych w szkołach i urzędach państwowych lub samorządzie terytorjalnym. Nowe prawo podwyższa górną granicę przedmiotu sporu z 5 na 10 tys. zł.

Ważny również jest przepis nowy, że na tych obszarach, gdzie sądownictwo pracy jeszcze nie istnieje, sprawy należące do ich właściwości rozstrzygać mają sądy grodzkie, jeśli wartość sporu nie przekracza 5 tys. zł. W tych wypadkach koszty sądowe i zastępstwo stron stosowane będą według postanowień o sądach pracy. Przepis ten posiada ogromne znaczenie dla rzesz pracowniczych, wpływając na zniżenie kosztów oraz przyspieszenie wymiaru sprawiedliwości.

Rozporządzenie ostatnie wprowadza dalej nowe formy postępowania przed sądami pracy, a mianowicie: sesje pojednawcze, zasadę spółuczestnictwa procesowego, skrócenie terminów odwołań, rozszerzenie postępowania nakazowego na książeczki obrachunkowe oraz zniżenie opłat sądowych. Sesje pojednawcze rozpatrywać będą sprawy mniejszej wagi — celem ich jest przeprowadzenie polubownego załatwienia sporu i odciążenia sądu.

Spółuczestnictwo w sporze pozwala uprościć postępowanie wtedy, gdy pracownicy wnoszą masowe identyczne skargi. Skargi tego rodzaju mogą być obecnie zgłoszone w jednej ogólnej skardze, co oszczędza wiele czasu zarówno skarżącemu, jak sądowi, oraz zmniejsza koszty.

Troska o jaknajszybsze załatwienie słusznych żądań kazała wydatnie skrócić terminy odwołań. wyrok sądu ma też być sporządzony w ciągu tygodnia.

Na podstawie książeczki obrachunkowej może być wydany nakaz zapłaty poza ogólnemi przepisami kodeksu postępowania cywilnego, o ile książeczka odpowiada przepisom, a należność pracownika jest stwierdzona podpisem mocodawcy względnie jego pełnomocnika. Sprawy do 50 zł. są wolne od opłat. Opłaty w sprawach do 1 tysiąca zł. wynoszą połowę normalnej opłaty t. j. 1 proc.

Nakoniec podkreślić należy, że nowe prawo przynosi ujednostajnienie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych, wynikających z przekroczeń przepisów o ochronie pracy. Do tej pory sprawy takie, jak przestrzeganie ustawodawstwa ochronnego, ochrona zarobków robotniczych przed bezprawnem obniżaniem lub zatrzymywaniem były rozpatrywane przez inspektora pracy, sąd pracy lub władze administracyjne. Obecnie należą one do inspektora pracy w pierwszej instancji, a odwołanie może być wniesione do sądu pracy, skąd przysługuje już tylko kasacja do Sądu Najwyższego. Jest to ważne skrócenie i uproszczenie procedury, która dotąd przewidywała aż cztery instancje.

Jak z powyższego wynika, nowe prawo unifikuje na całem terytorjum Państwa postępowanie w sprawach pracy, wprowadza szereg udogodnień i uproszczeń, wskazanych przez życie, zapewniając człowiekowi pracy możliwość szybkiego, sprawnego poszukiwania sprawiedliwości. Świat pracy w Polsce powita nowe prawo o sądach pracy z uznaniem i szczerą wdzięcznością, widząc w niem rzetelną troskę Państwa o sprawiedliwość społeczną.

Leopold Tomaszkiewicz,
poseł na Sejm.

Dzień imienin

p. Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej

P. Prezydent w Belwederze — Życzenia organizacyj, stowarzyszeń i młodzieży

Pani Marszałkowa Piłsudska obchodziła wczoraj swe imieniny. Był to dzień uroczysty przedewszystkiem dla niezliczonej rzeszy tych, którym są nieobce Jej czyny.

Tak, bo dzisiejsza Pani Marszałkowa jest nadewszystko człowiekiem czynu. Jak i dziś niema u Niej miejsca ani czasu na frazes, na słowa, tak było zawsze. Słowo u Niej stawało się natychmiast ciałem, przyoblekało się w czyn.

Była od wczesnej młodości bojowniczką swobody, walczyła o wolność sumienia, o wolność polityczną Ojczyzny, o społeczne swobody ludu pracującego. Była nieodłączną i najbliższą współpracowniczką Józefa Piłsudskiego w jego niezmordowanej i ofiarnej pracy nad odbudowaniem Ojczyzny, od r. 1904 pełniąc niebezpieczną służbę na różnych odcinkach pracy niepodległościowej.

Długa jest lista zasług Solenizantki, zbyt wiele zajęłoby miejsca ich wyliczanie. Zresztą któż ich nie zna z przeszłości, kto nie zna dzisiejszej troskliwości Pani Marszałkowej Piłsudskiej o los ubogich i bezdomnych, o ducha i ciało głodnych, o dziatwę, która ubóstwia swą Opiekunkę.

Dzień wczorajszy był tego dowodem. Do Belwederu płynęły przez cały dzień liczne delegacje, pragnąc złożyć hołd niestrudzonej ongi bojowniczce, dziś Opiekunce i Dobrodziejce.

Od starców, pamiętających Powstanie Styczniowe, do młodzieży szkolnej i drobnej dziatwy, wszyscy śpieszyli w Aleje Ujazdowskie, by złożyć serdeczne życzenia Solenizantce.

* * *

Warszawa, 13. 12. (PAT). Wczoraj, jako w dniu imienin p. Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej, poczęły przybywać w godzinach rannych do Belwederu liczne delegacje organizacyj i stowarzyszeń, które wpisywały się do specjalnej księgi oraz złożyły na ręce pani Marszałkowej wiele upominków dla biednych dzieci. Następnie przybyły liczne delegacje młodzieży szkolnej ze szkołą Rodziny Wojskowej na czele.

W godzinach popołudniowych przybył do Belwederu, by złożyć życzenia Dostojnej Solenizantce, P. Prezydent Rzplitej z małżonką, członkowie rządu z p. Premjerem Kozłowskim, szereg osób ze świata politycznego i wojskowego oraz panie, które współpracują z p. Marszałkową na niwie społecznej.

P. Wojewoda Kirtiklis

poddał się ponownej operacji w Poznaniu

W środę, w godzinach przedpołudniowych, p. Wojewoda Pomorski Stefan Kirtiklis poddał się w sanatorjum S. S. Elżbietanek w Poznaniu powtórnej operacji wyrostka robaczkowego. Operacja, której dokonał znany chirurg dr. Schlingman z Poznania w asyście dr. Wagnera z Chełmży, udała się znakomicie.

P. Wojewoda Kirtiklis czuje się po zabiegu chirurgicznym bardzo dobrze. Towarzyszy mu i nadal otacza opieką p. dr. Wagner.

Min. Manolescu-Strunga

przybył wczoraj do Warszawy

Warszawa, 13. 12. (Pat). Wczoraj o godz. 13,20 pociągiem z Bukaresztu przybył do Warszawy rumuński minister przemysłu i handlu p. Manolescu-Strunga w towarzystwie posła do parlamentu rumuńskiego Gheorghiue.

Na dworcu powitali gościa p. minister przemysłu i handlu Floyar-Rajchman, wicemin. Doleżal, poseł rumuński Cadere z członkami poselstw, szef prot. dypl. Romer oraz wyżsi urzędnicy Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Po krótkiem cercle w salonach recepcyjnych dworca głównego minister Manolescu-Strunga odjechał do hotelu Europejskiego.

Warszawa, 13. 12. (PAT). Wczoraj rozpoczęły się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu obrady, dotyczące rokowań polsko-rumuńskich. W rokowaniach tych wziął udział ze strony Polski minister Floyar-Rajchman i wicemin. Doleżal, dyrektor gabinetu ministra Patek i inni. Stronę rumuńską reprezentował minister przemysłu i handlu Manolescu-Strunga, poseł pełnomocny w Polsce Cadere i inni.

* * *

Bukareszt, 13. 12. (PAT). Agencja Rador komunikuje następujące oświadczenie ministra handlu Manolescu-Strunga: „Udaję sie do Warszawy z polecenia mojego rządu, by przedstawić zarządzenia, jakie byliśmy zmuszeni wydać, by przywrócić naszą sytuację handlową i gospodarczą. Zapoznaliśmy się z projektem porozumienia, przygotowanym przez kierowników polskiej polityki gospodarczej i stwierdzam z radością, iż podstawy, na jakich się ten projekt opiera są ze wszechmiar zadawalające. Jestem niezmiernie rad, iż wyniki, osiągnięte w ciągu ubiegłego lata przyczyniły się do dalszego postępu. Stoimy teraz wobec nowej sytuacji. Przyczyni się ona do polepszenia naszych stosunków i naszej nowej sytuacji, któraobecnie jeszcze spotyka się z poważnemi trudnościami.

Dziś w numerze na stronie 6-tej pełna tabela ciągnienia loterji

Chemiczny Instytut Badawczy

w hołdzie 30-letniej pracy naukowej P. Prezydenta R. P. prof. dr. Mościckiego

Warszawa, 13. 12. (PAT). Wczoraj pracownicy i założyciele Chemicznego Instytutu Badawczego **oddali hołd 30-letniej pracy naukowej P. Prezydenta Rzplitej prof. dr. Ignacego Mościckiego.**

O godz. 10 rano zebrali się wszyscy pracownicy oraz kuratorowie-założyciele Chemicznego Instytutu Badawczego w hollu, gdzie wmurowana została tablica pamiątkowa dla uczczenia pracy naukowej twórcy Instytutu P. Prezydenta Rzplitej prof. dr. Ignacego Mościckiego.

Uroczystość zagaił dr. Chorąży, który m. in. zaznaczył, że myśl ufundowania tablicy wyszła z pośród pracowników. Tablica powstała ze składek pracowników umysłowych i fizycznych Chemicznego Instytutu Badawczego. Ma być ona wyrazem głębokiego hołdu i tych serdecznych uczuć, jakie pracownicy żywią dla jego założyciela i Twórcy prof. dr. Ignacego Mościckiego.

Następnie kurator Instytutu były minister inż. Eugenjusz Kwiatkowski wygłosił przemówienie, poświęcone działalności p. Prezydenta Rzplitej jako uczonego. Inż. Kwiatkowski m. in. zaznaczył, że cechą charakterystyczną prac prof. Mościckiego było to, że wybierał on dla siebie najtrudniejsze, najcięższe i najtwardsze problemy. Przeszkody nie istniały dla niego. Drugą cechą prac i życia prof. Mościckiego było to, że przeszedł on na poważne zagadnienia, które tkwiły bezpośrednio w życiu. Dalej mówca wskazał, że osią prac p. Prezydenta Rzplitej były potrzeby człowieka i państwa. Podkreślał on zawsze swoją narodowość, nie rozpływał się w kosmopolityźmie. Następnie mówca wspomniał o instytucjach, stworzonych przez Dostojnego Jubilata, jak Chorzów, Mościce i Chemiczny Instytut Badawczy. Przemówienie swoje zakończył inż. Kwiatkowski okrzykiem na cześć p. Prezydenta Rzplitej. Okrzyk ten zebrani powtórzyli trzykrotnie.

Zkolei inż. Kwiatkowski **dokonał odsłonięcia tablicy, na której** pod płaskorzeźbą, wyobrażającą p. Prezydenta, umieszczony był napis: **„Inicjatorowi i Twórcy Chemicznego Instytutu Badawczego, p. Prezydentowi Rzplitej, prof. Ignacemu Mościckiemu w 30-tą rocznicę Jego pracy naukowej pracownicy Instytutu w hołdzie. — Warszawa 1934 r."**

O godz. 11 przybył P. Prezydent Rzeczypospolitej prof. Ignacy Mościcki do Chemicznego Instytutu Badawczego, powitany u wejścia przez kuratorów i pracowników Instytutu. Dyrektor Instytutu dr. Martynowicz powitał P. Prezydenta Rzplitej przemówieniem, poczem wręczył p. Prezydentowi publikacje Instytutu.

Następnie w sali bibljoteki odbyło się w obecności p. Prezydenta Rzplitej posiedzenie kuratorjum Instytutu, na którem rozpatrywano sprawy, związane z działalnością Instytutu i zatwierdzono preliminarz budżetowy na okres od 1. VII. 1934 r. do 30. VI. 1935 r.

Walne zebranie Rodziny Urzędniczej

Warszawa 13. 12. (PAT). Walne zebranie stowarzyszenia Rodziny Urzędniczej zgromadziło kilkuset członków, reprezentujących 14 okręgów i zgórą 200 kół prowincjonalnych i stołecznych.

Zebranie zaszczyciła swoją obecnością p. Prezydentowa Mościcka oraz w zastępstwie p. ministra spraw wewn. wiceminister **Korsak.**

Zebranie otrzymało depesze z życzeniami m. in. od pani Marszałkowej Piłsudskiej, ministra Paciorkowskiego, prezydenta Warszawy Starzyńskiego itd.

Poczta, telegraf, telefon i radjo

Dyskusja nad budżetem Ministerstwa Poczt i Tel. w komisji sejmowej

Warszawa, 13. 12. (Pat). Przedmiotem obrad wczorajszego posiedzenia komisji budżetowej Sejmu był **preliminarz budżetowy Ministerstwa Poczt i Telegrafów.** Sprawozdawca preliminarza poseł Dobrzański w obszernym referacie zanalizował całokształt prac Ministerstwa. Mówca zwrócił uwagę, że ostatnie **inowacje w postaci poczt peronowych, hotelowych** itd. doznały życzliwego przyjęcia w społeczeństwie. **Ruch przesyłek listowych w r. 1933 wynosił 676,7 milj., w r. 1929 — 999,2 milj. zł.** Spadek ten jednak zmalał wydatnie przy porównaniu różnic, jakie zachodzą w latach poprzednich. **Ruch telegraficzny** w okresie bieżącym wykazuje tendencję **zwyżkową.** Jeżeli chodzi o **ruch telefoniczny,** to za wyjątkiem rozmów międzynarodowych wykazuje poważną zwyżkę. Ruch abonentów na stacjach zarządów poczt i telegr. wykazał pewien wzrost. W roku bieżącym przybyło 12.000 nowych abonentów.

Przy tej okazji referent zwrócił uwagę, że na stacjach, obsługiwanych przez PAST w dalszym ciągu utrzymuje się tendencja **zniżkowa.** Należy zaznaczyć, że wpływ Ministerstwa na politykę taryfową Pasty jest ograniczony, ponieważ spółka w zakresie taryf prowadzi samodzielną politykę.

Jeżeli chodzi o służbę telekomunikacyjną, to uruchomiono **bezpośrednie linje telefoniczne z Anglją i Irlandją, oraz radjotelegraf z Włochami i Hiszpanją.**

Przechodząc do polityki eksploatacyjnej, poseł Dobrzański podkreślił, że w pierwszych 7 miesiącach przedsiębiorstwo zdołało wypracować poważną nadwyżkę, która dochodzi do 10,2 milj. zł.

Następnie referent scharakteryzował **umowę, zawartą z PKO,** na podstawie której będzie ona płacić przedsiębiorstwu 5.400.000 zł w r. 1934 a po 6 miljonów zł w następnych dwóch latach za czynności w obrocie czekowym i oszczędnościowym. Prócz tego P. K. O. będzie opłacać 60 proc. pobranych opłat za obrót na kontach czekowych władz i urzędów państwowych.

Dłuższy ustęp poświęcił poseł Dobrzański **sprawie taryf pocztowych,** podkreślając, że obecna nasza taryfa zawiera opłaty za listy niższe aniżeli w Niemczech, ZSRR, Węgrzech i Szwajcarji. Naprzykład za przekaz pocztowy opłaty w Polsce są obecnie najniższe z wyjątkiem Szwajcarji. Obniżka taryf pocztowych, telegraficznych i telefonicznych daje ulgę życiu gospodarczemu społeczeństwa, wyrażającą się w sumie około 50 miljonów rocznie.

Ministerstwo przywiązuje wagę do sprawy **radjofonizacji kraju.** W porównaniu z innemi krajami europejskiemi Polska znajduje się na 16-tem miejscu pod względem rozpowszechnienia radja. Rok bieżący dał przyrost abonentów radjowych, wyrażający się 18,2 w stosunku do roku ubiegłego. W zakończeniu referent omówił cyfry preliminarza budżetowego.

W dyskusji, jaka się rozwinęła nad tym referatem zabierało głos szereg posłów, zwracając m. in. uwagę na konieczność dalszego obniżenia taryfy, na usprawnienie dostarczania poczty dla wsi, obniżkę opłat za radjo na wsi, krytykowano przytem politykę taryfową PAST. Ponadto m. in. poseł Rozmarin zwrócił uwagę p. ministra, że na granicy otwierano u naszego sąsiada zachodniego listy, przesłane do Polski z Francji, Anglji, bądź też Szwajcarji. Niemcy tłumaczą się przepisami dewizowemi. Mówca uważa to za naruszenie naszej suwerenności.

P. minister Kaliński zaznaczył, że były w tej sprawie interwencje. Przewodniczący poseł **Byrka** (BBWR) omawiając działalność PAST, podkreślił, że przychodzi ona z nową zwykżą opłat. Spółka o charakterze prywatnym nie może ściągać ponad godziwy zysk tak znacznego haraczu. Zyski dochodzą do 300 procent i rząd powinien dołożyć starań, aby wkroczyć w tę sprawę.

Przemówienie min. Kalińskiego

Po wyczerpaniu listy mówców **zabrał głos p. minister Kaliński,** który w obszernym wywodzie odpowiadał szczegółowo na zagadnienia poruszone w toku dyskusji. W sprawie organizacji sieci pocztowej p. minister Kaliński oświadczył, że jeżeli chodzi o połączenia na wsi, to bylibyśmy szczęśliwi, gdyby można było rozszerzyć sieć ruchomych urzędów na całą Polskę. Dyrekcje, w których te urzędy istnieją, dały 1.100.000 deficytu, wobec czego rozszerzenie tych urzędów na inne województwa jest chwilowo niemożliwe.

W porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych utworzona została komisja, która na terenie studjuje **zagadnienia połączeń.** Istnieje nadzieja, że w bliższej przyszłości zapewni się **szybkie przesyłanie korespondencji zarówno prywatnej jak i urzędowej.**

Zagadnienie usprawnienia komunikacji podmiejskiej położy kres nielegalnemu przewozowi poczty i jest obecnie na warsztacie. Zarzut zredukowania 2.000 osób jest nieścisły, gdyż jest to cyfra ogólnego ubytku, w czem normalny ubytek wynosi około tysiąca osób, a redukcje dotknęły również około tysiąca.

W związku z poruszoną sprawą kontroli rachunków przekazów z Bydgoszczy i kwestją maszyn kontrolnych p. Minister zaznaczył, że celem tej kontroli maszynowej jest zapobieganie nadużyciom i rzeczywiście ilość nadużyć została zmniejszona, przyczem przyśpieszono tempo wykrycia. P. Minister stoi na stanowisku, że względy na tępienie nadużyć wymagają kontroli maszynowej. Natomiast NIK zajęła stanowisko, że ze względów oszczędnościowych należy wrócić do systemu kontroli ręcznej.

P. Minister oświadczył następnie, że **przyjmuje do wiadomości życzenie panów posłów co do rozszerzenia obniżenia taryfy radjowej na miasta.** Ministerstwo wystąpiło do „Polskiego Radja", aby dla pracowników w miastach obniżono opłatę radjową do 1 zł. P. Minister zakomunikował, że w **Instytucie Telekomunikacji** studjuje się obecnie zagadnienie najlepszego rozwiązania sprawy sieci podmiejskich półautomatycznych tak, aby małe miasteczka na noc przyłączać do małych central, które są na to obsługiwane.

Przechodząc wreszcie do sprawy PAST, p. Minister oświadczył, że umowa koncesyjna wygasa dopiero w 1947. Kiedy Ministerstwo przystąpiło do rewizji taryf, p. minister zaproponował przedstawienie projektu nowej taryfy PAST. Akt koncesyjny nie przewiduje, aby minister mógł żądać. Odbyły się kilkutygodniowe rokowania, które nie szły łatwo. Dwukrotnie przyjeżdżali ze Sztokholmu przedstawiciele kapitału szwedzkiego i w rezultacie propozycje nasze, które były nieco dalej idące niż te, które p. minister podpisał napotkały na taki opór, że musieliśmy się zgodzić na obecną reformę. Panowie z PAST przedstawili kalkulację, że rewizja stanowi 2 do 3 miljonów rocznego zmniejszenia dochodu. Ministerstwo było na to przygotowane, ale jednocześnie zastrzegło ten okres ulgowy, aby umożliwić szarym ludziom założenie telefonów za 15 zł miesięcznie. Jaki jest efekt tego zarządzenia? Od trzech dni policja reguluje ruch publiczności przed gmachem PAST, gdzie codziennie zgłasza się 600 abonentów. Okres 4-miesięczny będzie nierealny, bo przedtem jeszcze wyczerpie się istniejący zapas telefonów i kabli. 75 procent nowych abonentów należy do kategorji A za 15 zł. Zyskujemy więc abonentów, którzy chcą mieć telefon do własnej wygody, a nie do zarobkowania. Gdyby nasze przewidywania nie sprawdziły się, gdyby po pewnym czasie okazało się, że dochód PAST się nie zmniejszył, to przecież taryfa nie jest wieczna i po upływie roku lub dwóch wystąpimy do PAST z żądaniem rewizji taryfy.

Po przemówieniu p. ministra **preliminarz budżetu Min. Poczt i Telegr. przyjęto w myśl przedłożenia rządu.**

Wielka Brytanja zadecydowała

natychmiast przerwać rokowania morskie

Londyn, 13. 12. (Pat). Gabinet brytyjski zdecydował przerwanie natychmiast pertraktacyj morskich i odroczenia ich aż do chwili, w której premjer Mac Donald uzna wznowienie tych rokowań za celowe.

Postanowienie gabinetu Wielkiej Brytanji, z którem delegacja amerykańska zgadza się całkowicie, wypływa z tych pobudek, że dla sytuacji, w jakiej znajdują się rokowania morskie będzie daleko korzystniejsze, o ile będą one odroczone natychmiast, zanim Japonja wypowie traktat waszyngtoński. W ten sposób rokowania nie ucierpią z powodu reakcji, jaką wywoła wypowiedzenie traktatu przez Japonję. Niektórzy członkowie delegacji japońskiej pozostaną w Londynie, aby w dalszym ciągu utrzymywać kontakt z admiralicją Wielkiej Brytanji.

Rozmowy b. kombatantów francuskich i niemieckich

przerwano do okresu po plebiscycie saarskim

Berlin, 13. 12. (PAT). Według informacyj, uzyskanych przez korespondenta PAT, w bezpośrednich rozmowach nieurzędowych prowadzonych w ciągu ostatniego miesiąca pomiędzy przedstawicielami francuskich i niemieckich organizacyj byłych kombatantów, nastąpiła obecnie przerwa. Francuski związek kombatantów, zaproszony do wysłania swoich delegatów w końcu bm. do Niemiec odpowiedział, iż uważa za wskazane zawiesić narazie bezpośrednie rozmowy, odkładając je do okresu po plebiscycie w zagłębiu Saary. Spodziewają się, że dopiero po plebiscycie nastąpi prawdziwe odprężenie w stosunkach francusko-niemieckich.

Dramat na Atlantyku

Parowiec japoński „Victoria Maru" w opałach

Londyn, 13. 12. (Tel. wł.). Parowiec japoński „Victoria Maru", który podczas sztormu na Atlantyku uległ poważnym uszkodzeniom i wzywał przez radjo pomocy, nadal znajduje się w groźnej sytuacji. Najbliżej niego będące statki niemiecki transatlantyk „Bremen" i parowiec „Albert Balin", przejąwszy sygnały SOS, natychmiast zmieniły kurs i pośpieszyły na pomoc uszkodzonemu statkowi. „Bremen" był jednak oddalony od miejsca wypadku o 500 mil morskich, „Albert Ballin" zaś o 1000 mil morskich. Oba statki nawiązały łączność radjotelegraficzną z „Victoria Maru". Ze statku tego donoszą, że olbrzymia góra wodna, która runęła na jego pokład, strzaskała mostek kapitański, przyczem ponieśli śmierć kapitan i pierwszy oficer. Trzeci oficer został przez falę zmyty z pokładu. Siedmiu marynarzy rzuconych na burty i ściany statku odniosło ciężkie obrażenia ciała. Ostatnio radjo japońskiego parowca umilkło, widocznie również uszkodzone zostało przez fale.

Londyn, 13. 12. (Tel. wł.) Według ostatnich wiadomości, jakie tutaj nadeszły, parowiec „Victoria Maru" płynie powoli, mimo odniesionych uszkodzeń w kierunku kanału Angielskiego. W pobliżu niego znajduje się parowiec holenderski „Amsterdam", który w każdej chwili, gdy zajdzie tego potrzeba, gotów jest pośpieszyć mu z pomocą.

Hojny dar Japonji

80 tys. zł. na katedrę japonologji w Warszawie

(o) **Warszawa,** 13. 12. (Tel. wł.). Wielki przemysłowiec japoński Taakaharu Mitsuli ofiarował 30 tysięcy yen, co stanowi około 80 tysięcy złotych, na zorganizowanie katedry japonologji przy Uniwersytecie Warszawskim. Hojny dar Japończyka niewątpliwie przyczyni się do postawienia w Polsce na odpowiednim poziomie studjów wschodoznawczych.

Senator Rydzowski zrzekł się mandatu

Warszawa, 13. 12. (PAT). Senator Bronisław Rydzowski (BBWR), profesor Uniwersytetu wileńskiego, nadesłał w dniu dzisiejszym na ręce p. marszałka Raczkiewicza pismo z zawiadomieniem o zrzeczeniu się mandatu senatorskiego z powodu przedłużającej się choroby, która uniemożliwia należyte branie udziału w pracach Senatu.

Wysokość kaucyj

za aresztowanych dyrektorów „Żyrardowa"

(o) Warszawa, 13. 12. (Tel. wł.). Wczoraj odbyła się konferencja obrońców dyrektorów Zakładów Żyrardowskich Vermersa i Caena z sędzią śledczym dla ostatecznego ustalenia wysokości kaucji, po złożeniu której obaj dyrektorzy mają być wypuszczeni na wolność. Za Vermersa złożona ma być kaucja gotówkowa w wysokości 250.000 zł., lub hipoteczna 1 miljona zł., za Caena kaucja gotówkowa — 100.000 zł. hipoteczna — 250.000 zł. Krewni aresztowanych okazali gotowość złożenia kaucji w żądanej wysokości.

Przed procesem Elektrowni warszawskiej

(o) Warszawa, 13. 12. (Tel. wł.). Dziekan stołecznej rady adwokackiej mecenas Chełmoński, który był radcą prawnym Elektrowni, zrzekł się tego stanowiska i nie będzie występował w imieniu Elektrowni przed sądem handlowym, w związku ze skargą gminy warszawskiej na konsorcjum francuskie eksploatujące Elektrownię.

Wczoraj przyjechali z Paryża przedstawiciele większości akcjonarjuszów, którzy odbyli naradę z dyrektorami Elektrowni. Liczą się oni z możliwością ustanowienia w Elektrowni sekwestru sądowego.

Potęga zbrojna Stanów Zjednocz. na morzu i w powietrzu

Stany Zjednoczone są w tem szczęśliwem położeniu geograficznem, że już same granice naturalne zapewniają im dogodne warunki obronne. Poza tem zupełnie śmiało można zaryzykować twierdzenie, że wojna ani dziś ani w najbliższych latach nie leży w interesie Stanów. Tem niemniej jednak wolą Stany być na jej wypadek należycie przygotowane. Nie trzeba być nawet zbyt przenikliwym, aby domyśleć się, z jakiej strony może grozić niebezpieczeństwo. Pomimo zupełnie poprawnych na pierwszy rzut oka stosunków z Japonją, możliwość zbrojnego zatargu, w pewnych okolicznościach, jest przez rząd waszyngtoński poważnie brana pod uwagę.

Flota amerykańska jest dziś pierwszą potęgą na obu oceanach. Okręty wojenne takie jak U. S. Navy mogą doskonale zabezpieczyć rozległe interesy swych obywateli. Ameryka będac krajem, gdzie znaczenie techniki jest należycie doceniane, stawia na pierwszem miejscu zaopatrzenie swych sił zbrojnych w doskonały, nowoczesny sprzęt. Bardziej stare jednostki morskie zmodernizowano, wyposażając w nową artylerję oraz inne ulepszenia techniczne jak radjostacje lampowe o dużym zasięgu zamiast dawnych iskrowych, oraz urządzenia do startu samolotów z pokładu.

Trzy wielkie floty wojenne strzegą wybrzeży amerykańskich

Marynarka jest podzielona na kilka flot, mających swe oddzielne bazy operacyjne. Flota oceanu Spokojnego składa się z 9 okrętów linjowych dużego typu, wyposażonych w silną artylerję, 1 krążownik, 3 okrętylotniskowce, 44 niszczycieli i kontr-torpedowców i 39 łodzi podwodnych. Flota oceanu Atlantyckiego obejmuje 7 dużych okrętów linjowych, 8 szybkich krążowników, 39 niszczycieli i torpedowców, 30 łodzi podwodnych i 2 lotniskowce. Obie te floty dzięki istnieniu kanału Panamskiego mogą się połączyć i działać wspólnie. Olbrzymie znaczenie kanału dla działań wojennych wymaga odpowiedniej jego obrony od strony morza. Na ten cel przeznaczono specjalną eskadrę szybkich krążowników, bazą działania której jest wyłącznie kanał panamski. Oprócz tego silne fortyfikacje z artylerją nadbrzeżną współdziałają z flotą.

Tysiąc wodnopłatowców i 2 tys. samolotów armii lądowej

Współrzędnie z flotą pracuje lotnictwo marynarki podzielone na trzy części: Scouting Fleet, Battle Fleet i Asiatic Fleet. Ogólnie flota powietrzna Stanów liczy 380 płatowców, umieszczonych bezpośrednie na okrętach i 540 na wybrzeżu, co razem z pierwszą rezerwą daje około 1000 samolotów. Personel marynarki liczy 5500 oficerów oraz 110.000 podoficerów i marynarzy. Personel lotnictwa marynarki oficerów i żołnierzy 14.150.

Armja lądowa, jeśli chodzi o jej liczebność, jest słabsza w stosunku do olbrzymiej i silnej floty morskiej i powietrznej. Pewne upośledzenie staje się zrozumiałe, jeżeli weźmiemy pod uwagę, że głównym terenem walk będzie przedewszystkiem morze i powietrze. Każda armja nieprzyjacielska, mogąca być brana w rachubę, musi wkroczyć na terytorjum Stanów jedynie od strony wybrzeża jako desant morski. Stan sił lądowych wynosi 13.440 oficerów i 124.300 żołnierzy. W skład armji wchodzą następujące jednostki: 38 pułków piechoty, podzielonych na 102 bataljony, 1 pułk artylerji piechoty, 48 baterji konnych, 36 bateryj ciężkich dział — są to jednostki zmotoryzowane, 70 bateryj polowych, 35 przeciwlotniczych, 15 kompanij ciężkich karabinów maszynowych, 12 kompanij broni pancernej, 9 pułków pionierów i 12 pułków kawalerji. Do wojsk lądowych należą również 2 kompanje sterowców i balonów.

Oprócz armji właściwej jest jeszcze Gwardja Narodowa, liczebność której wynosi 14.120 oficerów i 176.000 żołnierzy. Lotnictwo armji dysponuje przeszło 2000 samolotów. Poważne te siły nie są jedynie rozmieszczone na kontynencie, lecz również daleko poza nim. Część sił powietrznych stacjonuje na wyspach Hawajskich i Filipińskich. Siły pozakontynentalne wynoszą około 15 dywizjonów myśliwskich, bombowych i obserwacyjnych. Bardzo silna grupa lotnicza broni kanału panamskiego — około 6 dywizjonów.

Przeciętny Amerykanin nie jest militarystą, choć w głębi ducha nie miałby nic przeciw temu, by gdzieś poza jego krajem rozpętała się zawierucha wojenna, bo to dobry busisnes dla ludzi stojących na uboczu, u siebie jednak stanowczo woli pokój. Dlatego też płacąc duże podatki, wymaga od swego rządu, aby przy pomocy odpowiedniej armji zabezpieczył pokój Stanom Zjednoczonym.

St. P.

Bratnia Pomoc Związku Legjonistów Polskich

roztacza opiekę nad bezrobotnymi, wdowami, sierotami i inwalidami

Jak wiadomo — istnieje przy zarządzie Związku Legjonistów Polskich specjalna Bratnia Pomoc, prowadząca działalność samopomocową wśród legjonistów. Działalność ta polega na wyszukiwaniu pracy dla legjonistów nieposiadających zatrudnienia oraz roztaczaniu opieki nad częściowymi i całkowitymi inwalidami. Do zadań Bratniej Pomocy należy również opieka nad wdowami i sierotami po poległych legjonistach. Dla celów opieki nad inwalidami istnieje projekt budowy specjalnego domu, w którym mogliby znaleźć pomieszczenie wszyscy inwalidzi, posiadający niezdolność pracy, przekraczającą 50 proc. Poza tem w posiadaniu Bratniej Pomocy znajduje się sanatorjum dla gruźlików w Rajczy oraz dom noclegowy w Warszawie. W domu tym mogą nocować bezpłatnie wszyscy legjoniści przybyli do stolicy z prowincji. Istnieją również prowadzone przez Bratnią Pomoc kolonje letnie dla dzieci legjonistów.

Jak wynika z wykazu spraw załatwionych przez Bratnią Pomoc Związku Legjonistów Polskich za okres sprawozdawczy od 1 stycznia do końca listopada br. — wystarano się o pracę dla 697 legjonistów.

Należy zaznaczyć, że w roku bieżącym bezrobocie wśród legjonistów zmniejszyło się wydatnie przedewszystkiem dzięki pomocy głównego opiekuna Bratniej Pomocy Związku Legjonistów, gen. Sławoj-Składkowskiego.

Na rachunek Skarbu Państwa

korzystają podchorążowie ze świadczeń chorobowych

Ministerstwo Opieki Społecznej wydało wyjaśnienie w sprawie świadczeń chorobowych dla uczniów zawodowych szkół podchorążych z tytułu należenia do rodziny ubezpieczonego.

Jak wynika z tego wyjaśnienia, podchorąży zawodowej szkoły podchorążych nie może korzystać z tych świadczeń przez cały czas pobytu w szkole, a korzysta ze świadczeń chorobowych na rachunek Skarbu Państwa w instytucjach wojskowych. Kwestja nieprzekroczenia 21 roku życia nie ma w tym względzie żadnego znaczenia.

Kondolencja Pana Wojewody Pomorskiego

dla rodziny ś. p. Jana Brejskiego

Na wiadomość o zgonie ś. p. Jana Brejskiego p. Wojewoda Pomorski wysłał na ręce brata Zmarłego depeszę kondolencyjną następującej treści:

Dr. med. Brejski,

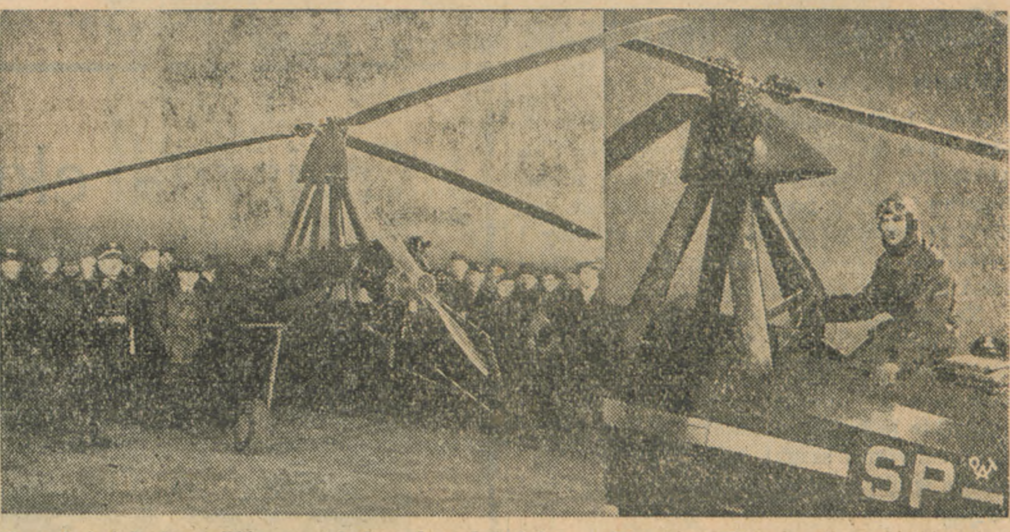
Toruń, Plac Św. Katarzyny 4.

Z powodu śmierci ś. p. Jana Brejskiego, byłego Wojewody Pomorskiego, wybitnego administratora, wielce zasłużonego dla Państwa Polskiego działacza na polu pracy naukowej, publicystycznej i społecznej, przesyłam wyrazy współczucia i serdecznego żalu.

Stefan Kirtiklis,

Wojewoda Pomorski.

Pierwszy w Polsce samolot autogiro

Onegdaj, jak donosiliśmy, wylądował na lotnisku na Okęciu w Warszawie samolot autogiro, pilotowany przez ppłk. Stachonia. Jest to pierwszy samolot tego typu zakupiony przez Polskę w Anglji. Samolot ten mogący pomieścić dwie osoby zaopatrzony jest w motor o sile 40 koni i może rozwinąć szybkość 150 klm. na godzinę. Zdjęcie lewe przedstawia samolot autogiro wkrótce po wylądowaniu, zdjęcie z prawej strony ppłk. Stachonia na samolocie Autogiro.

Katastrofa samolotu wojskowego pod Zakroczynem

Z Warszawy donoszą: Z powodu mgły panującej nad okolicami Warszawy uległ katastrofie samolot 1-go pułku lotniczego, który zleciał na pola wsi Duchy, koło Zakroczyna. Samolot został rozbity, a załoga, składająca się z 4 lotników por. Szyszkowskiego, por. Gładzika, por. Wyrzykowskiego i sierżanta Madalińskiego doznała lekkich kontuzji.

MGR. TEOFIL SCHAB

Wiceprezes Rady Wojewódzkiej i kierownik Wojewódzkiego Sekretarjatu B. B. W. R.

Przeobrażenia polityczno-społeczne na Pomorzu

Referat, wygłoszony na posiedzeniu Rady Wojewódzkiej B. B. W. R. w Toruniu, w dniu 2 grudnia 1934 r.

Przed trzema laty na kongresie wojewódzkiej organizacji BBWR. — charakteryzując ogólnie warunki pracy polityczno-społecznej w naszej dzielnicy — wskazałem zarówno na specyficzne trudności tej pracy, jak i na te okoliczności, które ułatwiają nam zadanie.

Opierając się na szczegółowej analizie tych warunków, wyraziłem przekonanie, że w najbliższych latach Pomorze stanie w rzędzie tych ziem, które przodować będą w państwowej pracy w myśl założeń ideologji Komendanta Piłsudskiego.

Dziś każdy z nas, czynnych działaczy społecznych, zdaje sobie z tego sprawę, że **w ubiegłem trzechleciu dokonane zostały poważne przeobrażenia w życiu politycznem i społecznem województwa pomorskiego,** stanowiące dziejowy przełom w orjentacji i w ustosunkowaniu się Pomorza do obozu niepodległościowego i reprezentowanej przezeń idei państwowej.

Pomorze rozumie już pracę niepodległościową Marszałka Piłsudskiego z okresu walk o wyzwolenie. Po długiem wahaniu się, po długoletniej obserwacji i wielu doświadczeniach, **Pomorze przekonało się o słuszności idei państwowej, realizowanej przez nasz obóz** i zarówno w życiu codziennem, jak i w chwilach prób, daje wyraz temu zrozumieniu i przekonaniu.

ŻYCIE POLITYCZNE.

Najprymitywniejszym zapewne ale i najwyraźniejszym miernikiem wpływów politycznych stronnictw są dotąd wszelkie akty wyborcze.

W ubiegłem 3-leciu przebyliśmy kilka takich prób i to na odcinku samorządu terytorjalnego i gospodarczego.

Nie trzeba się łudzić, że wybory do organów samorządowych są pełnym wyrazem „próby politycznej", z uwagi jednak na szczególne okoliczności, które wyborom tym towarzyszyły, dają one pewne elementy do analizy i oceny zarówno nastrojów nurtujących społeczeństwo jak i **natężenia wpływów stronnictw** politycznych, które w akcji wyborczej wzięły udział.

Przeszliśmy przez wybory do rad miejskich w listopadzie 1933 roku, wybory do Izby Rzemieślniczej, Izby Przemysłowo-Handlowej, Izby Rolniczej oraz wybory do rad gromadzkich w październiku 1934 r.

WYBORY DO SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO.

Stanęliśmy do tych wyborów z naszym prostym, ideowym programem, który streścił przed kilku laty Prezes Bloku płk. Sławek, w następujących słowach:

„...Samorządy wymagają olbrzymiej ilości ludzi pracujących. Samorządy muszą tych ludzi wychować. Chodzi mianowicie o nastawienie kierunku ich pracy. Chcielibyśmy wychować w społeczeństwie jak najgłębsze zrozumienie potrzeby pracy na rzecz państwa własnego, potrzeby składania cegiełek na budowę wielkiej i potężnej Polski, na rozwój możliwie zdrowego i normalnego życia. Praca samorządowa jako praca nad zagadnieniami konkretnemi oddala nas od doktryn, a zbliża do rzeczywistości. W obecnych ciałach samorządowych utrzymują się zbyt silnie ugrupowania polityczne, odpowiadające dawnym partjom politycznym i metody ich zostały przeszczepione na grunt samorządowy. Panowie spotykają się z tem w życiu praktycznem i napewno zbyt dobrze czują, jak robienie z ciała samorządowego małego parlamentu przeszkadza w pracy, jak prowadzi do parcelowania warsztatów pracy samorządowej na sfery wpływów takiej czy innej partji, która robi z samorządu odskocznię dla własnych celów politycznych.

Chodzi o zwrot od ujmowania zagadnień pod kątem takiej lub innej propagandy politycznej, ku wysiłkom rozbudzenia zasadniczej tendencji, zasadniczego nastroju społeczeństwa w kierunku energji twórczej, w kierunku doceniania znaczenia pracy ludzkiej. Chodzi o to, ażebyśmy poprzez odsuwanie od wpływów na życie samorządowe ludzi o partyjnem zabarwieniu, starali się wydobyć na powierzchnię życia samorządowego ten typ działaczy, którzy potrafią dać jak największą inicjatywę i którzy posiadają jak największą zdolność widzenia rzeczywistości. Komórki samorządowe są to minjatury państwa, minjatury na których obywatel musi się uczyć sztuki rządzenia. Im bardziej precyzyjnie komórki te będą działały, tem większa ilość zagadnień z ogólnych spraw w rządzeniu państwem na komórki samorządowe będzie mogła być przełożona".

Podkreśliliśmy jednocześnie **konieczność lojalnej, szczerej współpracy organów samorządu z władzami państwowemi.**

Opozycyjne partje polityczne przystąpiły do wyborów pod politycznym kątem widzenia i z wybitnie politycznym programem.

Najsilniej do niedawna ugruntowane na ziemi pomorskiej Str. Narodowe wyraźnie odrzuciło tezy apolityczności organów samorządowych, zapowiedziało walkę polityczną i przeprowadziło ją w całej kampanji wyborczej.

Rzucono hasło: utrzymania wpływów politycznych w samorządzie miast i wsi, obrony samorządu przed „władzami państwowemi" i walnej rozprawy z „sanacją".

Dla skuteczniejszego przeprowadzenia swych planów stosowano bloki wyborcze z N. P. R. i z P. P. S.

Międzynarodowe wojsko w Zagłębiu Saary

Kontyngent wynosi 3.300 ludzi

Baron Aloisi, przewodniczący Komitetu do spraw Saary wystosował do rządów Wielkiej Brytanji, Włoch, Holandji i Szwecji depeszę, zawiadamiającą, iż ilościowy skład kontyngentów siły międzynarodowej dla utrzymania porządku w Saarze będzie następujący: Wielka Brytanja — 1500 ludzi, Włochy 1300, Holandja — 250, i Szwecja — 250. Jednocześnie Komitet postanawia prosić rząd Wielkiej Brytanji o wyznaczenie głównodowodzącego siły międzynarodowej i zwraca się do rządów o powzięcie odpowiednich zarządzeń, aby ich kontyngenty przybyły do Saary przed 22 grudnia.

Angielskie ministerstwo wojny mianowało dowódcą wojsk angielskich podczas plebiscytu w Saarze generała Temperley, którego fotografję powyżej zamieszczamy.

Podarki gwiazdkowe, przez najbliższe osoby własnoręcznie przygotowane, posiadają specjalny urok. Zaliczamy do nich zwłaszcza własnego wyrobu pieczywo, które wśród darów świątecznych szczytne zająć może miejsce, o ile się uda, znakomicie smakuje i dobrze każdemu służy. Doświadczone gospodynie używają stale w tym celu Dr. Oetkera proszku do pieczenia „Backin", który gwarantuje nietylko udanie się każdego pieczywa, lecz przygotowane podług przepisów Dr. Oetkera placki i ciastka smakują przepysznie i służą każdemu, a są przytem bardzo tanie.

„Wierzyciele, zmażcie długi..."

Wybitny poeta czeski Janko Pejmowicz, popełnił samobójstwo przez utopienie się w rzece Sawie w Jugosławji, ponieważ wierzyciele wszędzie go prześladowali. Pozostawił im w spuściźnie wiersz p. t.: „Wierzyciele zmażcie długi".

Anglja nadal nie płaci długów amerykańskich

Zaległość wynosi blisko 400 milj. dolarów

Odmowna odpowiedź W. Brytanji doręczona w Waszyngtonie w sprawie długów wojennych, oświadczająca, że W. Brytanja dla względów podobnych jak w czerwcu b. r. nie uiści zapłaty przypadającej raty oraz, że w obecnym okresie nie widzi możności nawiązania skutecznych pertraktacyj w sprawie uregulowania kwestji długów, jest charakterystyczna pod względem swej zwięzłości. Zwraca uwagę również jej kategoryczny ton. Odpowiedź brytyjska a także nota amerykańska ogłoszone zostały w formie druku parlamentarnego.

Nota amerykańska zawiera również aneks wyliczający dokładnie wszystkie sumy, jakie się należą Stanom Zjednoczonym z tytułu niezapłaconych, lub częściowo tylko zapłaconych rat długów wojennych w ciągu ostatnich 2-ch lat. Suma ta wynosi ogółem 379.462.776 dolarów.

Pomnik w Tannenbergu

zamieniony na mauzoleum Hindenburga

W myśl życzenia kanclerza Hitlera wielki pomnik zwycięstwa Hindenburga nad armją rosyjską wzniesiony na polach Tannenbergu zostanie zamieniony w mauzoleum ostatniego feldmarszałka cesarskich Niemiec.

Prochy Hindenburga przeniesione będą do jednej z baszt, a krzyż na środku dziedzińca będzie usunięty celem stworzenia wewnątrz murów placu dla przyszłych manifestacyj.

W kilku wierszach

W ciągu ubiegłego tygodnia aresztowano w Berlinie 40 czołowych członków organizacji **MŁODZIEŻY HITLEROWSKIEJ,** wśród których znajdowali się obywatele zagraniczni.

W Zagłębiu Ruhry szerzą się coraz bardziej choroby zakaźne, jak **DYFTERYT, SZKARLATYNA i GRYPA.** Po zamknięciu szkół w Bochum, obecnie zamknięto wszystkie szkoły w Recklinghausen i Düsseldorf.

Na poufnem posiedzeniu Rada Ligi mianowała dotychczasowego charge d'affaires ambasady ZSRR. w Paryżu Rosenberga **PODSEKRETARZEM GENERALNYM LIGI NARODÓW** począwszy od dnia 1 stycznia 1935 roku.

Z Bejrutu donoszą, że na skutek **EKSPLOZJI MATERJAŁÓW ŁATWOPALNYCH,** nagromadzonych w magazynie celnym w porcie bejruckim, zabitych zostało 13 osób, a 10 rannych. Szkody materjalne są znaczne.

Po niezwykle ulewnych deszczach niektóre części Nowej Zelandji objęte zostały **POWODZIĄ,** jakiej nie notowano od 35 lat. Niektóre miasta są zupełnie odcięte od reszty terytorjum. Niżej położone okolice tworzą jedno wielkie jezioro.

Piękne miasto staro-rzymskie

odkopano w piaskach pustyni

Na wschód od Tripolisu od szeregu lat prowadzą uczeni włoscy prace wykopaliskowe. Natrafiono tam bowiem na starożytne miasto Cezara Septimusa Severusa — Leptis Magna. Oto teraz wspaniałe dzieło starożytnej architektury wstaje niemal wydobyte z pod warstwy pustynnego piasku.

Część miasta starożytnego została już odkryta i niezbyt daleki jest dzień, w którym znowu kroczyć będzie można wspaniałemi ulicami miasta, które prawie przez półtora tysiąca lat pogrzebane było w piaskach. Żołnierski cesarz Septimus Severus, który zasiadał na tronie Cezarów od roku 193 do 211, nawet w dniach najwyższej sławy nie zapomniał o swem mieście rodzinnem w północnej Afryce.

Z niesłychanym nakładem pracy stworzono tam luksusowe łaźnie, świątynie dla bogów i bogiń, urządzenia portowe w wielkim stylu, olbrzymi cyrk, poczwórny łuk triumfalny i imponujące zakładowy wodociągowe. Łaźnie posiadają marmurem wykładane baseny, marmurowe garderoby i wspaniałe kolonady z przepysznie rzeźbionemi kolumnami i niszami.

Najwspanialszą budowlą jest pałac Cezara o murach wysokich na 20 metrów, którego część południową zajmuje olbrzymia hala sądowa. Reliefy i obrazy, ozdabiające wszystkie te budowle, należą do najciekawszych zabytków sztuki, jakie stworzyli Rzymianie w okresowych państwach swego imperjum.

Zdołano wydobyć z pod piasków liczne posągi, jak Apolina z lirą, Wenus o wspaniale wypracowanej głowie, przepysznego Aesculapa Jowisza i inne. Na łuku triumfalnym przedstawiają bogate reliefy, sceny ofiarne i wojenne, przedewszystkiem triumfalny wjazd Cezara z małżonką i z synami.

W V stuleciu Leptis Magna przeszła w posiadanie Bizantyjczyków, później została zburzona i porzucona przez ludność. Wiatr pustynny dokonał swego dzieła, zasypując ruiny miasta piaskiem, tak, że już tylko wyglądały z niego czubki kolumn.

Odkopanie Leptis Magna, jest nowym czynem dla kultury świata.

Ulma nie odnaleziono...

Wczoraj marynarka japońska zaniechała poszukiwań

Z Nowego Yorku donoszą: Marynarka japońska zaniechała w dniu wczorajszym dalszych poszukiwań lotnika. Ulma i 2-ch jego towarzyszy, którzy w ub. środę musieli wodować w pobliżu wysp Hawajskich.

Podobnie na platformie politycznej wystąpiły i pozostałe partje polityczne a w szczególności N. P. R. oraz P. P. S.

Na wysuniętą przez Blok zasadę doboru ludzi do rad gromadzkich na jednych listach wyborczych, wszystkie partje odpowiedziały wezwaniem do partyjnych szeregów: z „sanacją" nie wolno się łączyć, do jednych list nie dopuszczać.

Nastąpiły starcia. Rezultat ich jest znany, **przyniosły one niewątpliwie porażkę sztabom partyjnym.**

I tak w wyborach do rad miejskich **na 560 mandatów** przypadło na:

1) B. B. W. R.	283 mandaty co stanowi	50,5%
2) N. D.	178 mandatów co stanowi	31,7%
3) N. P. R.	54 mandaty co stanowi	9,6%
4) P. P. S.	14 mandatów co stanowi	2,5%
5) Niemcy i inni	31 mandatów co stanowi	5,7%

Na ogólną ilość 33 miast uzyskaliśmy:

1) więcej niż 50% mandatów w 15-tu miastach;
2) 50% mandatów w 8-iu miastach;
3) mniej niż 50% mandatów w 10-ciu miastach.

Wybory do rad miejskich wykazały gwałtowny niemal upadek wpływów t. zw. stronnictw robotniczych. Karmione demagogją i nieziszczonemi obietnicami, a bezradne wobec skutków kryzysu, masy robotnicze odwróciły się od dotychczasowych przywódców, co szczególnie jaskrawy znalazło wyraz w wynikach wyborczych w miastach, posiadających znaczniejsze skupienia robotnicze. jak: Grudziądz, Chełmża, Toruń, Tuchola, Tczew i Czersk.

Stronnictwo Narodowe wyszło naogół dość obronną ręką, tracą niewielki procent mandatów, a to dzięki utrzymaniu dotychczasowego stanu posiadania w kilku miasteczkach o słabszem natężeniu bądź naszej pracy organizacyjnej, bądź naszych prac społecznych.

Niemniej faktem jest, że **supremacja politycznych wpływów w samorządzie miejskim po wyborach tych została definitywnie złamaną.**

Odbyte w październiku br. wybory do rad gromadzkich stanowią jeszcze wyraźniejszy dowód bezsilności starych sztabów partyjnych.

Na 1.285 gromad wyborczych, w 1166 ustalono zgodnie jedną listę wyborczą, a zaledwie w 119 gromadach złożono po kilka list. Surowe nakazy partyj politycznych znalazły **oddźwięk zaledwie w 10% gromad.** Świadczy to o **zupełnej klęsce opozycyjnych partyj.**

W wyniku tej akcji wybrano 18090 radnych. Jeśli chodzi o przynależność ich polityczną, to układ jest następujący:

1. B.B.W.R.	mandatów	9.879		
Symp. B.B.W.R.		2.220	=12.099, co stanowi	66,7%
2. N. D.	mandatów	2.435		
Symp. N.D.	„	753	=3.188 co stanowi	17,6%
3. N. P. R.	„	1.058	„ „	5,9%
4. Niemcy	„	1.389	„ „	7,7%
5. Str. Lud.	„	219	} = 356 „ „	2%
6. Pozostałe partje		137		

Wieś pomorska poddała rewizji swój stosunek zarówno do partyj politycznych, jak i głoszonych przez nie haseł; rzetelna praca Rządu oraz realne wskazania Bloku znalazły uznanie i zrozumienie wsi pomorskiej.

Wyniki akcji wyborczej do gromad stwarzają znakomite możliwości wychowania dużej kadry nowych działaczy samorządowych, a nadto zdrowe podstawy dla organizacji gminy zbiorowej i **reorganizacji samorządu powiatowego.**

WYBORY DO SAMORZĄDU GOSPODARCZEGO.

Na terenie samorządu gospodarczego a więc Izb Przemysłowo-Handlowej, Rzemieślniczej, opozycyjne partje polityczne **zrezygnowały z próby walki.** Ustalono jedne listy wyborcze, które pod względem politycznym mają następujące oblicze:

Izba Rzemieślnicza:

Na ogólną liczbę 15-tu radców — 11 członków Bloku.
oraz 4 sympatyków B. B. W. R.

Izba Przemysłowo-Handlowa:

Na ogólną liczbę wybranych 20 radców przypada: 1) B. B. W. R. — 16 mandatów.
2) N. D. i symp. 4 mandaty.

Podkreślić muszę fakt, że wszystkie wymienione wyżej akty wyborcze odbywały się w atmosferze zupełnej legalności i powagi.

Mimo takiego stanu rzeczy nie możemy jeszcze lekceważyć możliwości opozycyjnych partyj politycznych. Demagogja, dyskontowanie nędzy i nieuknionego niezadowolenia pewnych grup czy też warstw społecznych są w szkołach partyjnych doprowadzone do perfekcji, stare sztandary partyjne są jeszcze w stanie, dzięki pewnej tradycji, oddziaływać na wyobraźnię mniej wyrobionych czy też nieorjentujących się w współczesnem życiu Państwa Polskiego, elementów.

Stąd też pogłębienie naszego oddziaływania wychowawczo-ideowego wśród tych elementów stanowić musi w nadchodzącym roku treść prac, zarówno komórek organizacyjnych Bloku, jak i organizacyj współpracujących z nami.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Kultura i sztuka

Izby Kultury

W pierwszych dniach listopada rb. odbył się w Wilnie zjazd regjonalny działaczy kulturalnych, pracujących na prowincji, urządzony przez Radę Wileńskich Zrzeszeń Artystycznych, popularnie zwaną „Erwuzą". Jak wiadomo, prezes Erwuzy — p. Witold Hulewicz (brat znanego na terenie pomorskim spółdzielcy p. Wacława Hulewicza) jest prezesem Wileńskiego Związku Literatów oraz kierownikiem programowym Wileńskiego Radja.

Zjazd listopadowy działaczy kulturalnych w Wilnie, stał się bardzo głośny głównie z powodu wysunięcia na tym zjeździe postulatu utworzenia regjonalnych Izb Kultury. Do tego rozgłosu w równej mierze przyczyniły się entuzjazm projektodawców i niechęć przeciwników. Zaraz po zjeździe ukazał się artykuł w Tygodniku Ilustrowanym p. Wandy Dobaczewskiej, która właśnie wygłosiła na zjeździe wileńskim referat na ten temat (wydrukowany w nr. 47 „Pionu" z dnia 24 listopada br.). Jednocześnie pełne zjadliwości uwagi p. t. „Zjazd Żołędzi" umieścił w „Przeglądzie Wileńskim" znany działacz wileński senator Ludwik Abramowicz; „dowcip" tytułu polega na tem, że p. W. Dobaczewska wydała niedawno powieść p. t. „Zwycięstwo Józefa Żołądzia", w którym jest przedstawiony złośliwie typ sprytnego „działacza", pochodzącego z Małopolski. Niemniej gwałtownie i zjadliwie wystąpił redaktor drugiego pisma wileńskiego p. J. Mackiewicz (Cat) w „Słowie". W tym samym tonie zaalarmował opinję krakowski „Ilustrowany Kurjer Codzienny", w artykule „Państwo generalnym impresarjem. Izba Kultury — nowy pomysł etatystyczny". (Nr. 324 z dnia 22 listopada).

Na odsiecz zaatakowanym autorom projektu wystąpił w „Gazecie Polskiej" Juljusz Kaden-Bandrowski w artykule „Inteligencja w Wilnie", a już kilka dni później wymierzono w projekt wileński „ciężką bertę" w „Wiadomościach Literackich" w postaci dłuższego artykułu Jerzego Wyszomirskiego p. t. „List z Wilna. Promienistość a rzeczywistość". Niewątpliwie taka ciężka kanonada świadczy o tem, że autorowie „Izb Kultury" zajęli jakieś mocne pozycje; to też możemy się spodziewać, że będą stamtąd odpowiadali równie donośnemi salwami; jeżeli zaś taka sroga bitwa rozgorzała o projekt, wyłoniony na zjeździe skromnych pracowników regjonalnych — jest w nim chyba jakaś żywotna idea. Musimy w takim razie ustalić, do czego zmierzają Wilnianie w projekcie Izb Kultury i w obronie czego stają przeciwnicy, tak zajadle zwalczając ten projekt.

Zadaniem Izby Kultury, jak wynika z zakresu działania zarysowanego na zjeździe przez Stanisława Lorenza (wojewódzkiego konserwatora zabytków w Wilnie) jest w pierwszym rzędzie ożywienie ruchu kulturalnego prowincji, koordynowanie różnych w tej dziedzinie wysiłków i otoczenie opieką inicjatywy różnych słabych ośrodków, jednem słowem pielęgnowanie wszelkich objawów kulturalnych na terenie danego regjonu. Myśl ze wszelkich względów chwalebna. Co zdrożnego znaleziono w tem wszystkiem?

Wszyscy oponenci zgodnie widzą w projekcie Izb Kultury nowy objaw etatyzmu: „powstaje nowy urząd. Jeden insynuuje uczestnikom, że „pośpieszyli do Wilna w uzasadnionej nadziei, że i na kulturze można będzie zrobić interes: otrzymać awans, odznaczenie, zapomogę...". Drugi fantazjuje: „Kultura podawana drogą służbową, z kartoteką w biurach, zatrudniających stałych pracowników: naczelnik biura, kierownicy wydziałów, kilkunastu referentów, stenotypistki, woźni, gońcy, konferencje, wyjazdy służbowe, djety...". Inny bierze prawdopodobnie to wszystko na serjo i już woła histerycznie: „Społeczeństwo nasze zapytane, czy chciałoby państwo przekształcić w wielkie koszary, odpowiedziałoby, że tego sobie nie życzy! — Jest to pomysł, który mógłby się stać groźny dla kultury i należy go dlatego zwalczyć w zarodku — potem może być zapóźno!"

Nie będziemy przedłużali zestawień — wynika z tego, że przeciwnicy daleko bardziej serjo potraktowali sprawę Izb Kultury, niż sami wnioskodawcy. Ci ostatni, według dobrze poinformowanych „Wiadomości Literackich" dopiero „naradzają się nad wyborem prezesa, wiceprezesów i sekretarzy tymczasowego komitetu wykonawczego i koncypują wnioski do Ministerstwa Oświecenia" — i zapewne marzą o tem, żeby tam ten projekt został tak pilnie i tak poważnie potraktowany, jak to uczynili złośliwi przeciwnicy. Ponieważ cała polemika pochodzi z Wilna, można nawet podejrzewać, czy nie jest to poprostu zręczny „trick" wileński, zmierzający do obudzenia zainteresowania sprawami regjonu wileńskiego. W każdym razie p. Dobaczewska i p. Lorenz mogą być wdzięczni prasie za to, że projekt Izb Kultury został rozniesiony do najdalszych kątów prowincji i wywołał tam niewątpliwie sympatyczne odruchy.

Cóż mówić o głuchej prowincji? — Świeżo notujemy właśnie taki odruch w Bydgoszczy, na podstawie relacji utalentowanego malarza i feljetonisty Marjana Turwida (Kurjer Poznański nr. 559, z dn. 8 grudnia) — Swój „List z Bydgoszczy" tym razem nazywa „Odbijanie desek" — niewątpliwie w nawiązaniu do słów p. Wandy Dobaczewskiej o „światach zabitych deskami", które tak bardzo nie spodobały się autorowi „Listu z Wilna" w Wiadomościach Literackich. I kończy swój list M. Turwid też w ten sposób: „Od dnia dzisiejszego przestała być Bydgoszcz światem zabitym deskami". Dlaczego? — W Bydgoszczy bowiem została utworzona Rada Artystyczno-Kulturalna miasta Bydgoszczy, na wzór właśnie projektowanej Izby Kultury.

Czem właściwie, jak nie regjonalną Izbą Kultury jest też Pomorska Rada Zrzeszeń Naukowych, Artystycznych i Kulturalnych w Toruniu, patronująca rozmaitym poczynaniom kulturalnym na terenie Pomorza? Życie widocznie wymaga wprowadzenia pewnego ładu w odruchowość i przypadkowość najrozmaitszych poczynań kulturalnych ze strony poszczególnych osób, lub rozproszkowanych, słabych i niezawsze kompetentnych organizacyj społecznych, które mają dużo dobrych chęci, ale nie zawsze dosyć sił, środków i umiejętności na zrealizowanie zakreślonego sobie programu.

Wymienione lokalne i regjonalne Rady Zrzeszeń, czy też Izby Kultury, w które mogłyby się bez trudu przekształcić — mogą spełnić bardzo ważne i odpowiedzialne zadanie koordynacji wysiłków, zaprowadzić ład i ustalić pewien program prac kulturalnych na większą skalę w danym regjonie. Powodzenie i żywotność tych poczynań będą zależały od trafności wybranego planu i od żywych sił w terenie, na których musi taka praca się opierać. Zjazd Wileński, jak też doświadczenie pomorskie, a świeżo pierwsze kroki w Bydgoszczy — świadczą, że te siły żywe w terenie są i tego rodzaju opieki i organizacji potrzebują.

Cała jednak sprawa upadnie, jeżeli nowe instytucje powołane do życia, zamiast żyć i tworzyć, zaczną „urzędować". Urzędów istotnie mamy nadmiar, ale ostatecznie taniej i lepiej jest utworzyć referat do spraw szerzenia kultury w Województwie, albo w Kuratorjum, niż powoływać jakąś osobną biurokratyczną instytucję. Izby Kultury, czy też Rady Zrzeszeń kulturalnych winny opierać się na zrzeszonych organizacjach, winny pokonywać wspólnemi siłami przeszkody zbyt trudne dla przezwyciężenia poszczególnym członkom, a przedewszystkiem winny przyczyniać się do **koordynacji** wspólnej pracy kulturalnej na terenie społecznym.

Czyż można się dziwić dążeniu do usprawnienia wysiłków w tej dziedzinie? Wszystko podąża w ślad za zmieniającemi się formami współpracy społecznej; jedni to nazywają „etatyzmem" w szerokiem pojęciu tego słowa, inni nazywają „zastosowaniem doskonalszych form organizacji". Świeżo zupełnie prof. Jan Bystroń w bardzo ciekawej nowej swojej publikacji „Człowiek i książka" podkreśla, że nawet organizacja produkcji umysłowej t. j. praca naukowa rozwija się bardzo podobnie do organizacji produkcji przemysłowej i nauka od indywidualnego niekrępowanego warsztatu przechodzi do planowej organizacji zbiorowego wysiłku. „Nauka — pisze prof. Bystron — staje się coraz bardziej bezimienna, odnosimy czasem wrażenie, że rozwija się ona własnym rozpędem bez udziału tych, którzy ją obsługują. Podział pracy umożliwia znakomicie rozwój nauki, jakby uniezależniając ją od człowieka, który schodzi na dalszy plan, oczywiście, stan ten wymaga coraz to doskonalszego aparatu organizacyjnego".

Nauka etatyzuje się, czyli udoskonala się w organizacji. Dlaczego kultura ma pozostać w tyle?

Zew.

Wieśniak—artysta

Wieśniak ze Złakowa Kościelnego, Adam Petryna jest utalentowanym rzeźbiarzem. Jedna z jego prac — księżniczka w stroju ślubnym figuruje na obecnym salonie dorocznym w Zachęcie warszawskiej. P. Petryna jest samoukiem. Studjował on zaledwie pół roku w Akademji Krakowskiej. Na zdjęciu — artysta samouk przed swoją rzeźbą.

Polonja amerykańska tworzy fundację katedry języka polskiego im. Stanisława Konarskiego

Polonja amerykańska przystąpiła do realizacji projektu stworzenia fundacji katedry języka polskiego im. Stanisława Konarskiego, który to projekt powstał na zjeździe studentów polskich w Chicago w lecie bież. roku. Fundacja katedry języka polskiego ma stanowić fundusz żelazny, który umożliwi stałe prowadzenie wykładów języka polskiego na uniwersytecie. Fundusz ten ma wynosić 100.000 dolarów. Procenty z tej sumy przeznaczone zostaną na utrzymanie bibljoteki i uposażenie dla wykładowcy języka polskiego.

Fundusz zebrany będzie w ten sposób, że każdy z fundatorów, których powinno być 2.000 sprzeda w przeciągu jednego roku 500 znaczków po 10 centów. Wzamian za to nazwisko jego, jako jednego z założycieli, wymienione będzie w księdze Fundacji języka polskiego im. Stanisława Konarskiego.

Po zorganizowaniu biura głównego przystąpiono już do pracy w poszczególnych okręgach. W chwili obecnej na pierwsze miejsce wybił się okręg w Milwaukee, bo zdobył już ¼-tą fundatorów z liczby, wyznaczonej na ten okręg.

Wybitne osobistości wychodźctwa zgłaszają się na fundatorów: ambasador R. P. Stanisław Patek, dr. Józef Mościcki, syn Prezydenta R. P., prawie wszyscy konsulowie polscy w Ameryce i inni. Prof. Stanisław Gałązka, delegat Min. Oświaty nietylko zgłosił się na fundatora, lecz ofiarował swą współpracę.

Notatki kulturalne

POWIEŚĆ TORUŃSKIEGO PISARZA W CZECHOSŁOWACJI.

Nakładem wydawnictwa „Novina" w Pradze ukazał się przekład czeski książki Jerzego Marlicza „Łowcy przygód". Czeski tytuł brzmi „Tajemna Jeskyne"; tłumaczenia dokonali Anna Fleischrova i J. M. Beluńsky; książka jest bogato ilustrowana przez Z. Burjana i prezentuje się wytwornie.

ANTOLOGJA POEZJI POLSKIEJ PO RUMUŃSKU.

Jedna z głównych rumuńskich firm wydawniczych „Cartea Romaneasca" w Bukareszcie przystąpiła do wydania pierwszej antologji poetyckiej, zawierającej przekłady wierszy około 20-tu współczesnych poetów polskich. Przekładu dokonała znana poetka rumuńska Dusza Czara oraz p. Sterian. Wydawnictwo to zapowiada się bardzo interesująco i wypełni dotkliwą lukę w przekładach polskich dzieł literackich na język rumuński.

DUERER MIAŁ ZEZA.

Zastanawia sie nad tem dr. Ernst Helmer w wrześniowym numerze niemieckiego pisma, poświęconego sprawom artystycznym: „Die Kunst". Opierając się na autoportretach wielkiego malarza i grafika niemieckiego z XVI wieku i materjałach pamiętnikarskich twierdzi dr. Heimer, że Dürer był zezowaty. Fakt ten ma tłumaczyć pewne właściwości kompozycyj obrazów Dürera.

NOWE ZNACZKI POCZTOWE WATYKAŃSKIE.

W pierwszych dniach roku przyszłego poczta watykańska wypuści nowe znaczki pocztowe dla upamiętnienia międzynarodowego kongresu prawniczego, zwołanego z okazji 700-lecia dekretaljów Papieża Grzegorza IX i 1400-lecia Kodeksu Justyniana.

Henderson laureatem Nagrody Nobla

Przewodniczący Międzynarodowy Konferencji Rozbrojeniowej, Anglik Artur Henderson otrzymał tegoroczną „pokojową" nagrodę Nobla. Nagrodę tę laureat podjął w ub. poniedziałek na uroczystem posiedzeniu Komitetu Nagrody Nobla w Sztokholmie.

Pełna tabela wygranych ciągnienia loterji

z dnia 12 grudnia 1934 r.

I i II-gie ciągnienie
GŁOWNE WYGRANE

Zł. 10.000 na Nr.: 161256

Zł. 5.000 na N-ry: 8778 66774 81490 169379

Zł. 2.000 na N-ry: 88353 95426

Zł. 1.000 na N-ry: 42419 75438 107535

Zł. 500 na N-ry: 25167 26203 51112 58735 76124 87124 104816 105469 136615 176098

Zł. 400 na N-ry: 3972 22586 29369 59376 68195 77310 78824 86867 88135 92257 96956 110871 137390 143809 169620 175792 176856 179632

Zł. 300 na N-ry: 7582 30962 32351 33741 34770 36555 51136 57598 62457 63159 63610 79992 82033 89292 91007 92729 93163 94378 99378 127153 127530 136615 159674 166919 168978 170304 176933

Zł. 250 na N-ry: 2054 7247 9717 9158 27780 28603 29061 32216 35860 36041 37020 37342 41113 41694 44097 50040 50690 52632 56864 58076 59290 67689 74624 75902 76016 76516 82033 84106 84928 86578 88194 94375 102518 105270 112706 118211 120259 123928 124548 126751 142416 163317 167338 169055 171365 173319 175218 178530

Po 200 złotych:

290 670 923 1724 3676 4119 65 846 984 5258 573 640 974 85 6084 867 7263 385 844 8119 268 744 860 9117 588 625 756

10271 472 801 72 953 11388 978 12217 419 773 908 34 13347 452 622 858 14296 371 437 839 15032 63 513 855 933 16067 372 606 709 39 17566 88 945 18231 406 782 858 922 19794

20303 76 406 21244 497 790 846 953 22021 265 84 417 933 23037 82 24847 25599 605 97 992 26157 363 519 71 27242 636 28055 183 413 559 624 918 29658 816 51 998

30572 753 947 31680 717 980 32085 610 928 34340 473 800 35553 965 71 74 36188 293 467 860 37229 557 749 998.

38071 552 822 923 39154 220 65 332 684 939 40097 262 418 874 41217 752 939 68 42089 735 800 43232 935 44017 127 340 469 537 666 804 45062 217 67 555 951 46299 403 16 851 927 47076 400 87 894 984 483337 42 914 49034 113 392 610 899 926 42 97

50084 214 53 443 520 640 51304 625 52062 82 100 661 705 50 802 97 53233 400 708 919 54006 333 628 761 93 977

55091 607 22 56923 57609 50 58088 641 730 820 959 59571 696 60353 412 744 802 61071 731 866 62275 598 655 708 860 63535 941 64054 239 471 824 901 65108 460 558 97 806 77 972 66112 15 44 307 607 839 928 67567 713 835 68077 527 36 919 69619 47 858 70159 73 531 605 709 851 968 71853 948 72014 319 444 763 73120 85 363 547 74243 417 656 788 852 54 59 75114 490 691 99

76766 964 77003 129 210 19 370 477 689 78529 777 79156 606 853

80047 52 66 547 812 65 81385 403 710 82046 218 859 964 83242 53 647 84365 449 993 85267 461 578 96 86268 479 545 699 914 87424 88390 786 945 89178 274

90385 91012 92113 542 732 73 77 93169 890 94306 87 496 583 87 95126 291 420 514 655 707 96108 225 56 681 97836 98041 432 74 553 676 85 884 95 99103 352 59 62 805 43 959 68

100069 779 101246 102218 415 47 65 788 889 103404 674 777 104056 462 662 726 105246 56 386 656 106023 223 81 982 107311 657 69 840 911 53 108182 327 712 14 109105 63 97 231 506 814

110771 79 836 952 111124 544 69 677 113256 340 881 114138 505 831 918 115455 504 849 906 116303 723 117212 786 118346 119356 433 35 557

120070 403 819 65 121324 827 122504 124369 55 667 752 125047 576 621 126061 259 556 620 127113 31 724 92 128232 339 129575 612 762 848

130116 358 468 131110 95 312 132946 133425 575 871 134077 201 324 482 135109 769 136284 969 98 137033 77 158 343 138093 314 59 571 879 139068 93

140023 144 74 769 141403 522 957 142277 404 143122 250 70 310 59 655 144335 751 145151 924 146081 275 425 147252 77 336 414 765 148456 738 82 862 96 149807

150007 58 257 355 939 151407 632

152120 446 538 869 968 153002 30 247 541 154209 59 472 789 826 155248 65 444 156695 870 82 157026 86 160 235 410 614 25 740 158034 316 482 704 159153 221 416 30 51 621 722 76 955 160064 161361 557 725 915 30 162107 403 23 163247 717 164228 822 64 165076 188 92 310 613 901 166126 275 762 817 66 88 167352 487 168017 264 402 40 169014 182 395 607 930 170029 177 310 407 892 171006 53 587 172242 504 926 48 173072 474 622 743 174009 78 628 786 876 954 175073 133 278 359 571 835 919 176736 74 852 178366 468 793 179091 236

Stawki po 50 zł.:

543 690 849 1002 1168 410 63 724 962 94 2226 35 95 398 556 602 847 3160 93 207 94 3695 49 658 813 88 4154 411 74 614 86 5588 6096 104 9 92 552 654 954 7299 358 408 694 842 8097 622 81 949 9274 96 627 792 843

10248 325 82 727 935 11190 367 499 614 733 12762 74 850 62 13411 547 14295 723 904 15145 93 333 609 59 16161 214 428 657 775 17037 206 346 96 18779 825 982 19228 489

20015 406 799 21206 73 537 672 717 833 22650 872 23017 93 337 469 735 24011 364 25268 342 482 613 703 902 26010 28 393 602 5 27053 105 222 93 375 410 568 13 52 28028 145 287 305 70 519 54 29334 81 552 817 54 998

30249 693 750 921 31227 668 32238 521 751 33142 422 539 621 714 25 884 34087 279 35151 441 613 80 751 36647 767 95 37157 296 314 466 666 719 49 79 90

38142 745 859 74 39311 35

40035 173 77 714 919 41018 176 265 630 856 67 903 61 42171 608 15 50 904 43585 781 867 956 44417 608 760 94 956 69 45032 125 33 92 210 762 911 46163 96 284 458 684 96 749 51 995 47014 216 60 325 596 665 91 98 897 48110 71 207 395 715 858 949 49008 355 441 530 603 752

50077 170 276 362 69 51163 817 96 52000 54 146 428 47 569 96 53302 95 494 576 54118 223 384 558 664 55156 219 327 40 498 565 615 741 89 831 53 909 56590 677 749 57182 213 57 446 54 541 45 686 772 58002 5 298 506 10 764 813 960 59012 53 143 383 593 676 89 811 31 66 964

60501 11 826 51 61248 615 58 817 64093 337 728 967 65534 79 682 729 856 66114 65 394 736 51 57 67297 790 858 908 73 68297 649 797 814 52 946 67 69615

70235 437 856 57 72 919 71056 130 674 716 81 72131 254 798 73024 126 365 82 461 697 98 74161 243 655 63 936 75132 267 413 716 18 88 829

76434 86 559 603 767 820 913 47 81 77106 44 99 782 856 900 78070 119 412 730 86 880 79183 236 52 329 967

80268 523 37 56 780 81211 771 82104 598 83000 165 556 884 84027 139 218 76 361 893 85118 31 35 44 226 82 86016 94 354 55 98 424 76 668 868 87008 188 313 82 927 88137 291 57 396 402 500 609 78 937 89273 97 350 468 761

90167 241 760 91541 606 884 915 92059 339 873 945 93093 193 396 506 14 780 871 910 94182 300 33 46 56 628 89 965 95868 96165 699 97042 160 64 88 217 437 47 837 941 99139 253 534 832 923 100384 571 605 87 849 922 101041 192 685 748 809 53 99 102008 225 393 825 103513 30 942 104172 252 690 105290 94 583 106189 351 623 44 61 79 949 107196 227 403 90 568 609 14 728 829 83 945 108052 126 562 109272 654 55 761 110106 64 295 433 533 612 111321 474 616 112009 104 33 285 971 113016 52 101 14 436 603 114146 393 565 648 76 869 927 115292 474 559 95 603 732 116505 725 117012 87 94 473 917 118023 47 61 218 29 67 309 23 431 520 69 604 794 119074 458 742 866

120146 638 121123 421 741 88 122103 265 863 123619 27 815 124628 790 125122 200 306 43 771 126049 196 361 458 724 96 875 934 67 86 127281 385 408 46 128034 296 349 609 37 97 728 129300 429 43 66 941

130074 75 190 287 372 429 914 41 131201 28 370 614 132609 729 984 133049 377 533 989 134153 362 415 835 930 135189 406 744 136007 199 202 649 729 996 137294 459 536 642 54 737 876 85 138041 146 240 343 428 139058 84 880

140242 513 635 62 983 99 141055 58 96 335 417 597 762 68 846 946 142337 517 608 143023 289 443 676 801 910 144117 337 538 618 822 145595 642 146140 230 43 54 594 632 60 147223 741 804 57 148370 149069 299 702 5 985

150042 125 510 33 649 743 847 151214 376 494

152087 128 216 345 88 90 431 714 69 951 153760 154238 521 601 155436 548 85 843 156128 338 417 50 690 157950 92 407 791 158179 383 604 37 960 82 159136 388 467 552 85 93 646 737 929

160205 800 943 161118 57 487 778 965 162021 271 644 163024 235 371 791 817 164146 602 820 165200 44 417 537 725 980 88 166053 375 433 167122 52 500 168115 295 443 92 723 812 73 169132 688 785 841

170449 804 171615 172130 260 356 554 649 173026 199 609 21 965 75 174066 255 451 560 873 915 175072 288 356 989 176436 572 82 624 38 914 93 177074 76 242 313 483 178035 203 408 591 179685 96 917

III-cie ciągnienie

Po 200 złotych:

2289 3725 40 73 939 4811 5363 955 6160 242 592 620 7030 143 651 9029 80 230 336 613 10308 93 603 704 870 11258 787 886 12021 13323 14475 893 16039 398 21746 22466 758 24250 848 25173 808 26142 27976 28138 500 668 30093 143 485 32663 34875 36628 70 37620 740 38006 995 39398 40436 691 816 946 47 42065 142 691 756 80 43498 683 725 853 917 44002 791 45242 62 495 593 648 46302 47182 48158 49202 433 859 50319 51489 52810 53056 206 619 731 54712 857 55811 40 92 56387 451 57175 462 58482 59054 66 605 98 60549 63 766 62114 225 329 431 61 811 64198 65931 68518 860 69016 422 954 70139 511 71375 72026 77 210 654 73030 158 468 75521 23

76394 854 959 8710 957 79830

80956 81100 82069 666 83354 637 84709 801 4 6 85277 681 736 87062 673 883 88722 89091 842

90941 91413 92147 323 94044 561 95550 96239 98063 278 393 555 99451 500

100494 551 74 101459 102232 453 103365 104268 469 670 105179 106295 439 107285 108454 109101 249 779

110350 748 946 111620 66 112270 815 42 113612

114769 960 115736 116646 900 118579 119238 120232 121259 702 123701 993 124118 76 593 125733 126347 815 127963 128591 129511 9070 130311 67 497 131933 132852 979 133547 716 22 134068 500 135277 330 136405 78 694 137053 258 455 138020 200 139134 475 947 68 140195 643 141191 837 142774 143247 774 144564 145378 146150 147952 148091 800 149070 191 928 150692 152291 441 153784 808 154975 156274 159129 160843 161438 162042 198 637 162388 479 165844 166156 504 167941 168722 169095 479 170560 928 171091 385 172301 357 894 173363 611 826 174265 622 767 175081 205 303 176585 178513 937 179278 904

Stawki po 50 zł.:

622 817 918 1074 2229 469 4248 5647 6185 228 375 618 809 7254 778 84 894 8306 536 61 774 886 9228 667

10234 35 523 888 961 11301 567 90 856 975 13289 15011 652 16376 17085 19264

20941 21647 22132 427 874 23670 24064 139 403 696 782 950 58 71 25428 753 965 26274 402 57 921 27035 323 747 28526 29128 43 215 573

30280 737 810 31356 473 763 32026 53 640 960 33416 617 34815 35476 711 36361 445 600 81 786 896 994 37858 38026 39246 449 679

40293 41011 42381 43103 442 793 44024 100 475 652 802 9 10 45214 742 46002 693 803 47150 476 549 615 59 963 48048 548 775 49309 827

50376 403 631 871 61270 94 52225 50 53205 536 648 801 989 54262 88 55317 408 593 56035 226 546 671 57022 509 59083 243

60334 40 61651 912 62020 145 499 602 63237 616 64105 313 669 879 65400 619 66563 656 729 67000 387 680 68141 382 667 794 69102

70668 962 71289 441 859 958 72117 445 619 965 73318 959 74894 75050 76191 203 353 77320 870 78048 290 328 864 79029 150 348 669 70 748

80098 294 81030 82238 382 838 83913 84343 89601 806 85396 455 619 86515 882 953 87467 826 89008 24

91311 92372 93271 74 455 559 78 94106 95120 90 240 855 927 96110 97055 245 626 935 89 98333 477 624

100191 436 101285 414 102074 131 702 103397 104111 126 419 105024 950 106536 905 107110 108132 469 646 109739

110477 896 111074 162 64 973 112033 288 858 113033 75

114435 917 115238 462 662 822 97 116089 324 443 118924 119107 61 417 642 57

120844 121185 442 80 598 747 122639 123218 405 124984 126052 209 422 812 942 127480 842 128003 17 230 129081 107 274 584

130870 913 131583 608 741 132017 368 405 134371 135027 478 136213 504 11 137386 496 967 86 138212 414 139121 236 577 979

140549 59 141067 224 659 762 142233 338 143792 94 860 144022 118 233 145681 146143 767 147202 393 604 808 149102 388 629 945

150880 151566 734 845 152202 153764 154143 155927 156200 521 733 157724 158144 434 77 757 84 159413 22 634 160009 433 162504 163047 368 738 164836 165671 96 806 7 959 166363 167571 168290 385 854 169586 604 960 64

170015 74 113 326 171528 611 172361 829 173844 174119 83 563 175203 885 176369 590 177212 321 63 602 178712 179018 51

IV-te ciągnienie
GŁOWNE WYGRANE

Zł. 20.000 na N-ry: 81495 102830.

Zł. 10.000 na N-ry: 41052 61863 155221

Zł. 5.000 na N-r.: 174251.

Zł. 2.000 na N-ry: 53996 58342 128920 129590 167780.

Zł. 1.000 na N-ry: 40954 51940 75056 69794 129469 114693 134375 155868 168651.

Zł. 500 na N-ry: 2183 37564 90008 76643 77000 134939 162684 174958 148199 105456 127245 146490 164120 170838.

Zł. 400 na N-ry: 5674 5890 27317 31787 34332 39363 49007 49258 69307 79679 80407 87925 115692 129223 162922 173264

Zł. 300 na N-ry: 945 4141 4973 40813 45150 50100 50471 54698 54826 64431 70320 78906 86102 92426 115412 131865 149890 151442 157891 158591.

Zł. 250 na N-ry: 6291 8.99 10772 12380 18045 18424 18139 20480 25146 38204 38239 40003 353235 57620 5815 59470 59510 62174 64124 71825 71895 75727 77388 78138.

80807 83679 89325 93386 95702 98652 102015 103786 112025 112531 119065 121618 123912 131850 132434 138079 143256 151626 156464 156799 159344 174745 174679 17626. 177243.

Po 200 złotych:

748 2147 908 3542 941 6278 854 7238 48 8041 10226 780 11342 689 804 27 12807 13253 378 14441 64 920 87 15265 16115 789 17002 873 18366 841 19218 616 785 828 20027 92 326 21290 376 838 913 22551 93 704 24571 739 68 25039 519 724 26214 27030 34 652 915 28136 458 656 980 31422 32397 648 33044 316 482 951 34803 903 35357 36315 524 37411 695 881

38493 906 39066 127 802 40221 92 334 56 499 91931 686 43849 44473 572 744 45576 618 46877 942 48059 55 652 49596 664 51871 52406 894 927 53361 844 54611 791 99 968 55326 697 985 56173 369 57170 221 494 58728 894 60331 608 897 61070 62447 63399 64288 859 65593 823 99 936 66134 237 85 67349 68658 935 89 69038 236 71535 817 72464 77 513 73052 71 263 73171.

76216 77149 260 78230 79079 413 48 630 805 935 80165 679 81618 82197 846 48 997 83052 84672 87931 89448 710 71 91029 38 107 917 92078 396 833 93664 943 94653 963 96492 587 97744 997 98381 836 99713 965 100653 101655 102006 204 697 103294 570 744 861 104279 603 805 79 105106 763 106770 107547 664 109663 799 110706 111385 745 937 112792 113175 269

115008 117297 118852 119917

120267 511 613 955 121424 811 122099 511 84 709 123596 124106 678 125802 126801 128032 402

130060 269 418 569 634 822 131358 460 132941 134541 907 135415 857 136468 584 629 137022 933 139149 363

140244 449 876 141181 30 220 142789 143670 713 144810 146914 148086 219 562 149607 150023 151324 777 938

152049 93 890 163023 614 154 347 917 156650 157110 473 542 53 770 835 158008 253 378 614 964 159058 174 524 730.

160697 161722 841 162024 570 165095 780 98 166505 67 168397 464 896 169 303 84 866.

170053 85 344 547 882 171773 173140 346 787 175603 718 176541 178271.

Stawki po 50 zł.:

156 947 1027 2816 27 79 3415 585 855 4299 378 508 643 5686 6370 7762 80 8067 297 662

10068 102 639 750 11265 430 603 9 12169 359 691 13358 14691 15993 17282 18682 793 19806

20280 403 68 525 21285 440 66 96 815 974 22476 772 910 23410 24344 488 914 25421 548 788 92 870 26134 223 373 600 35 27000 155 357 437 770 73 28064 70 110 273 733 47 29433 782

30646 952 31105 475 535 89 950 32265 515 655 754 931 33217 566 627 742 34379 506 40 76 773 955 35061 361 688 953 36541 805 37286 347 81 696

38282 39051 112 414 40491 41781 802 48 42003 223 915 43127 222 309 19 71 711 960 44071 869 45478 552 46037 151 66 537 47018 404 48420 58 910 49007 191 351 975.

50708 869 51185 565 724 952 52344 800 33 53077 262 526 54272 598 55272 65 56099 151 612 57039 334 544 58030 491 654 73 919 41 59840.

60261 75 495 999 62392 782 885 935 63483 90 974 64148 62 513 65181 735 66063 427 633 702 67668 827 68041 104 65 389 69130 447 586 842.

70294 670 803 71024 70 248 756 72659 806 73986 74049 474 538 976 75108 451 67.

76388 77056 278 357 403 69 529 74 659 844 913 78561 615 79030 285 415 55 589 652 764

80328 465 651 984 81502 48 653 986 82411 957 83036 365 694 84134 85163 332 436 86147 826 87086 990 88024 89404

90687 91070 358 732 92740 93161 297 438 94023 397 443 516 784 95103 570 909 96868 97745 881 98122 689 951 99145 212 731 915

100021 290 667 101564 792 102351 103792 819 104038 517 901 105067 106105 584 863 107117 190310 68 479 691 109144 245 421 754

111156 376 604 112112 54 277 86 696 113037

114306 592 724 45 967 115609 116312 738 117153 63 452 630 118203 424 878 952 120158 67 762 121343 51 509 740 815 38 122152 226 614 123071 303 421 602 710 929 124319 125263 263342 126734 127594 984 128036 285 863 129029 220 744.

130457 74 936 131070 555 61 622 727 132753 133570 79 134480 866 76 135973 136139 137437 78 539 788 138321 139107 281.

140920 56 141079 258 516 23 607 27 142674 860 143511 697 144053 96 145281 703 843 146450 839 147274 580 843 18210 340 149006 10 194 554 846 907.

150176 398 694 151 152.

152142 749 926 153125 442 625 154816 156070 928 157854 158074 291 367 97 661 159072 330 484 819.

160237 561 937 161721 22 163054 937 164046 165012 705 166287 574 167239 366 72 700 65 168150 619 169357.

170212 53 506 171083 524 172283 442 833 173592 675 982 87 174168 552 772 175402 843 176063 164 384 591 177508 910 178144 499 974 179377 646 750

Przemysł, Handel, Rolnictwo, Rzemiosło, Finanse.

Po zjeździe jubileuszowym Kupiectwa pomorskiego w Grudziądzu

Główna rezolucja zjazdowa

Jubileuszowy Walny Zjazd Delegatów Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu, odbyty w dniu 8 grudnia rb. w Grudziądzu analizując sytuację handlu pomorskiego stwierdza, że rok 1934 wykazuje w porównaniu z latai... poprzedniemi kryzysowemi pewne **zahamowanie**, dotąd stale pogłębiającej się **depresji**. Oznaki te uwidaczniają się przedewszystkiem w przemyśle, ale nie przybrały one tak silnych elementów, ażeby sprowadzić widoczną poprawę w nader ciężkiem położeniu handlu pomorskiego. Przedewszystkiem nie odczuwa kupiectwo dotąd żadnego ożywienia z odcinka rolniczego, na którym ustawy oddłużeniowe nie zdołały jeszcze wydać rezultatów.

Ustawy oddłużeniowe dla rolnictwa wita zjazd z wielkiem zadowoleniem, jako postawienie na nogi najważniejszego konsumenta, nie może jednak nie zwrócić uwagi na skutki, jakie jednostronne oddłużenie będzie miało w stosunku do kupca, będącego również wierzycielem rolnika. Kupiectwo bez asekuracji drugostronnej musi popaść w poważny konflikt z własnymi wierzycielami. **Upłynnienie** wierzytelności rolniczych kupca winno zatem być jaknajprędzej rozwiązane.

4-letni kryzys zniszczył w handlu ogromne wartości i wywołał, jako objaw, rozproszkowanie i rozdrobnienie warsztatów, których odporność finansowa osłabła. **Przywrócenie siły finansowej kupca** leży przedewszystkiem w interesie Skarbu Państwa i prawidłowego funkcjonowania aparatu rozdzielczego, w którym kupiec winien nadal zajmować dominującą rolę. Handel nie oczekuje w dziale odbudowy żadnej pomocy materjalnej ze strony Skarbu Państwa, a jedynie warunków sprzyjających pracy kupca i pozwalających mu na odbudowę zniszczonych kapitałów obrotowych. Zagadnienie to jest wielkiej wagi z powodu potrzeby kapitalizacji wewnętrznej. Sprzyjające warunki upatruje kupiectwo w pomyślnem rozwiązaniu następujących spraw generalnych:

1) zupełne scalenie podatku przemysłowego; 2) rozłożenie na długoletnie spłaty **starych** zadłużeń kupca w bankach państwowych i prywatnych przy niskiej stopie podobnie jak w rolnictwie; 3) **znaczne i natychmiastowe obniżenie** stopy dyskontowej bieżących kredytów w bankach państwowych i prywatnych; 4) gruntowna reforma podatku od nieruchomości w dostosowaniu do obniżonych wartości nieruchomości; 5) dalsza reforma świadczeń socjalnych przez poważne obniżenie stawek i uproszczenie manipulacji; 6) uznanie potrzeby rentowności warsztatów kupieckich i narastanie nowych kapitałów obrotowych, jako pomyślny objaw kapitalizacji wewnętrznej i uzdrowienia handlu. Godziwy zysk kupca winien być dlatego otoczony opieką Państwa, gdyż zdrowy handel oznacza zdrowy skarb. Przy wszelkiego rodzaju obciążeniach i zarządzeniach ten **wzgląd na rentowność handlu** winien znaleźć odpowiedni wyraz.

Lista członków odznaczonych Związkową Odznaką dla zasłużonych

W latach ubiegłych.

1) Czajkowski Władysław, Lubawa; 2) Dakowski Wacław, Lubawa; 3) Dzięgielewski Bolesław, Chełmża; 4) Fröhlich Leon, Grudziądz; 5) Hamerski Franciszek, Toruń; 6) Herse Bogusław, Warszawa; 7) Jankowski Franciszek, Lubawa; 8) Jarzemski Jan, Chełmża; 9) Jordan Tomasz, Golub; 10) Kamiński Franciszek, Lidzbark; 11) Kitta Jan, Skórcz; 12) Klein J. A., Gniew, 13) Klimek Damazy, Grudziądz; 14) Kłosowski Mieczysław, Łasin; 15) Kurowski Bernard, Chojnice; 16) Ś. p. Łukomski Stefan, Chełmża; 17) Łukowicz Roman, Kościerzyna; 18) Marchlewski Tadeusz, Grudziądz; 19) Neidenberger Jan, Łasin; 20) śp. Nowicki Michał, Chełmża; 21) Pływaczyk Antoni, Lubawa; 22) śp. Rochon Teofil, Chełmża; 23) Sierszeński Józef, Lubawa; 24) Stamm Roman, Chojnice; 25) Szlosowski Kazimierz, Łasin; 26) Szpitter Edmund, Łasin; 27) Woroch Michał, Golub.

Z okazji 15-lecia Związku.

1) Banaszak Wincenty, Grudziądz; 2) Bieliński Jan, Kartuzy; 3) Biernacki Alojzy, Lubawa; 4) Bittner Józef, Grudziądz; 5) Bizan Sylwester, Brodnica; 6) Borowski Józef, Działdowo; 7) Borzestowski Marjan, Kartuzy; 8) Bożejewicz Edward, Grudziądz; 9) Braun Hipolit, Świecie; 10) Brendel Władysław, Grudziądz; 11) Buszczyński Sylwester (senjor), Toruń; 12) Butowski Leonard, Skórcz; 13) Chmurzyński Józef, Chełmno; 14) Chwiałkowski Stanisław, Wąbrzeźno; 15) Czarnecki Wiktor, Skórcz; 16) Czerwiński Jan, Chełmża; 17) Dahlke Edmund, Tuchola; 18) Długoński Jan, Starogard; 19) Filarski Aleksy, Chełmno; 20) Gdański Amandus, Wejherowo; 21) Gęstwiski Bonifacy, Nowemiasto; 22) Główczewski Kazimierz, Kowalewo; 23) Gończ Paweł, Brodnica; 24) Górecki Leon Toruń; 25) Górski Antoni, Grudziądz; 26) Grzegowski Franciszek, Gdynia; 27) Hinz Leon, Toruń; 28) Hozakowski Bronisław, Toruń; 29) Hubert Juljan, Chojnice; 30) Hundsdorf Juljusz, Gdynia; 31) Jaergertal Jan Działdowo; 32) Janeczkowski Stanisław, Tuchola; 33) Januszkiewicz Edmund, Toruń; 34) Jażdżewski Wincenty, Nowe; 35) Jączyński Józef, Chojnice; 36) Jezierski Mieczysław, Wąbrzeźno; 37) Kaletta Jan, Chojnice; 38) Kapczyński Jan, Toruń; 39) Katafias Władysław, Toruń; 40) Kawski Jan, Łasin; 41) Kaźmierski Antoni, Chojnice; 42) Kłopocki Franciszek, Toruń; 43) Kobierzyński Jakób, Chełmno; 44) Knast Bolesław, Pelplin; 45) Kokoszyński Antoni, Jabłonowo; 46) Kornaszewski Czesław, Bydgoszcz; 47) Korzeniewski Adam, Grudziądz; 48) Korzeniewski Wacław, Grudziądz; 49) Kotliński Władysław, Toruń; 50) Kreja Władysław, Skórcz; 51) Kreft Bernard, Grudziądz; 52) Krzywiński Leonard, Grudziądz; 53) Kryzan Stefan, Toruń, 54) Kuberski Franciszek, Świecie; 55) Kwasigroch Maksymiljan, Chojnice; 56) Lewandowski Feliks, Toruń; 57) Lewandowski Maks, Chełmno; 58) Lewiński Leon, Kartuzy; 59) Linke Franciszek, Gdynia; 60) Łobocki Bazyli, Gdynia; 61) Łomozik Adam, Brodnica; 62) Maciejewski Władysław, Tczew; 63) Maćkowiak Wacław, Toruń; 64) Maćkowski Stanisław, Tuchola; 65) Magnus Józef, Wejherowo; 66) Markiewicz Stanisław, Grudziądz; 67) Matuszewski Antoni, Grudziądz; 68) Mazur Józef, Grudziądz; 69) Mazurek Jan, Brodnica; 70) Mikołajczyk Wojciech, Gdynia; 71) Mroczkowski Aleksander, Toruń; 72) Mucha Kazimierz, Gdynia; 73) Nagórski Czesław, Starogard; 74) Nędzewicz Stefan, Toruń; 75) Olejniczak Franciszek, Działdowo; 76) Pankanin Ignacy, Więcbork; 77) Pieczka Eligi, Śliwice; 78) Pruszak Teodor, Pelplin; 79) Przybyszewski Tadeusz, Kowalewo; 80) Raczkowski Jan, Czersk; 81) Schreiber Władysław, Chojnice; 82) Sigurski Zygmunt, Wąbrzeźno; 83) Sikorski Józef, Chełmno; 84) Słomion Józef, Tczew; 85) Dr. Smoleń Władysław, Gdynia; 83) Sobierajczyk Stanisław, Sępólno; 87) Struczyński Jan (senjor), Tczew; 88) Stryszyk Jakób, Chojnice; 89) Strzembski Franciszek, Grudziądz; 90) Świerczyński Jan, Tuchola; 91) Szczuka Bolesław, Wąbrzeźno; 92) Szczukowski Stanisław, Kościerzyna; 93) Taitra Alfons, Grudziądz; 94) śp. Thiel Józef, Tuchola; 95) Thiel Otton, Działdowo; 96) Tkaczyk Józef, Kościerzyna; 97) Trzebiatowski Józef, Śliwice; 98) Urbanowski Konstanty, Tuchola; 99) Wardziński Tadeusz, Świecie; 100) Wawrzyniak Stefan, Grudziądz; 101) Wienckowski Franciszek, Tuchola; 102 Wierzbowski Sylwester, Chełmno; 103 Wilczewski Jan, Brodnica; 104) Wolny Franciszek, Grudziądz; 105) Zgodda Franciszek, Skórcz; 106) Ziomek Bronisław, Kościerzyna; 107) Żmijewski Franciszek, Lubawa; 108) Klimek Stefan, Wąbrzeźno.

Nowe znaczki stemplowe

Wypuszczone zostały nowego typu znaczki stemplowe wartości 2 zł. i 5 zł., a nadto nowowprowadzone znaczki wartości 4 zł. i 100 zł. Dotychczasowe znaczki stemplowe wartości 2 zł. i 5 zł. mogą być używane tylko do końca grudnia 1934 r. Nieużyte znaczki stemplowe dawnego typu, o których mowa, zostaną wymienione na znaczki stemplowe, będące w obiegu, w razie przedstawienia ich do wymiany w czasie od dnia 15 grudnia 1934 r. do 15 stycznia 1935 r.

Wystawa drobiu, królików, zwierząt futerkowych

odbędzie się w lutym 1935 r. w Poznaniu

Towarzystwo Ornitologiczne w Poznaniu — założone w roku 1889 — urządza wzorem lat dawniejszych pod protektoratem Wielkopolskiej Izby Rolniczej w Poznaniu w czasie od 2 do 4 lutego 1935 r. w hali Targów Poznańskich w Poznaniu przy ul. Marsz. Focha, Wielki Pokaz Drobiu, Gołębi pocztowych i rasowych, królików i innych zwierząt futerkowych oraz psów i kotów rasowych. Deklaracje wysyła i zgłoszenia przyjmuje Zarząd Towarzystwa Ornitologicznego w Poznaniu, ul. Bukowska 17, m. 10.

Z rynku pracy

Bezrobocie wzrosło o 16643 osób

Według danych Gł. U. St. liczba bezrobotnych na terenie całego państwa wynosiła w dniu 8 bm., według danych biur pośrednictwa pracy funduszu bezrobocia, 349.461 osób, co stanowi wzrost w stosunku do tygodnia poprzedniego o 16.643 osób.

Wiadomości gospodarcze

Krajowe

REFORMA TARYF NA KOLEJACH WĄZKOTOROWYCH.

Prace ministerstwa komunikacji nad reformą taryf przewozowych na kolejach wązkotorowych posunęły się już znacznie naprzód. Nowa taryfa ukaże się przypuszczalnie już w końcu przyszłego miesiąca. Zmiany pójdą w takim kierunku, że wszędzie, gdzie obecnie obowiązują taryfy wyjątkowe — zostanie utrzymana dzisiejsza wysokość stawek, tam zaś, gdzie dziś przewozy odbywają się według taryf normalnych, stawki ulegną obniżeniu o kilka procent. Znacznym zmianom natomiast ulegnie strona formalna taryf, które będą bardzo uproszczone, stając się tym sposobem bardziej przejrzyste i łatwo zrozumiałe.

Z VIII-GO ZJAZDU NAFTOWEGO.

We Lwowie odbyły się trzydniowe obrady dorocznego VIII-go zjazdu naftowego. — W zjeździe wzięli udział przedstawiciele władz oraz delegaci zrzeszeń, organizacyj i przedsiębiorstw naftowych w liczbie około 800 osób. Obradom przewodniczył prezes Krajowego Towarzystwa Naftowego senator Władysław Długosz. Zjazd wysłuchał referatu inż. Wandycza, dyrektora Polskiego Eksportu Naftowego na temat 30-letniej działalności naukowej Pana Prezydenta Rzeczypospolitej. Po wysłuchaniu referatu zjazd postanowił wysłać do Pana Prezydenta depeszę hołdowniczą.

Zagraniczne

DALSZA ZNIŻKA CEN BEKONÓW NA RYNKACH BRYTYJSKICH.

W końcu ub. tygodnia ceny polskich bekonów w Anglji uległy dalszej zniżce od 1 do 3 szylingów na centnarze. Wraz z polskiemi zniżkowały ceny bekonów estońskiego, litewskiego, łotewskiego i kanadyjskiego. Na rynkach północnych, gdzie sprzedaż bekonu była jeszcze trudniejsza, notowania cen obniżyły się jeszcze więcej, a mianowicie o 5 szylingów na centnarze.

Giełda londyńska w dniu 7 bm. notowała za centnar bekonu w szylingach: polski — 76 do 80, litewski — 77 do 81, łotewski — 78 do 80, estoński — 79 do 81, szwedzki — — 83 do 84, holenderski — 80 do 84 i duński — 82 do 86.

Ceny szynek peklowanych wahały się w granicach od 78 do 82 szylingów za centnar, cena polskich szynek w puszkach wynosiła od 13 do 15 pensów za 1 funt.

POLSKI DRÓB I DZICZYZNA NA RYNKACH BRYTYJSKICH.

Według wiadomości z Londynu za kurczęta polskie najlepszych gatunków płacono w ubiegłym tygodniu od 8 do 9,5 pensów za funt. Za polskie indyki płacono od 5 do 7 pensów za funt., przyczem, zdaniem importerów, spodziewana jest w najbliższych dniach poprawa tej ceny. Podaż kuropatw była ostatnio bardzo nikła. Za młode kuropatwy najlepszych gatunków płacono do dwóch szylingów za sztukę.

Spłata długów rolniczych papierami wartościowemi

Treść rozporządzenia Ministra Skarbu

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 106 z dnia 11 bm. ogłoszone zostało rozporządzenie ministra Skarbu z dnia 27 listopada br., wydane w porozumieniu z ministrem Rolnictwa i R. R. w sprawie oznaczania papierów wartościowych i ich kursów przy spłacie długów rolniczych.

Na mocy powyższego rozporządzenia długi rolnicze, z wyjątkiem długów wobec instytucyj, wymienionych w art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 841), przewyższające 500 zł, mogą być w okresie 3 lat, począwszy od dn. 28 października 1934 r. spłacane następującemi papierami wartościowemi:

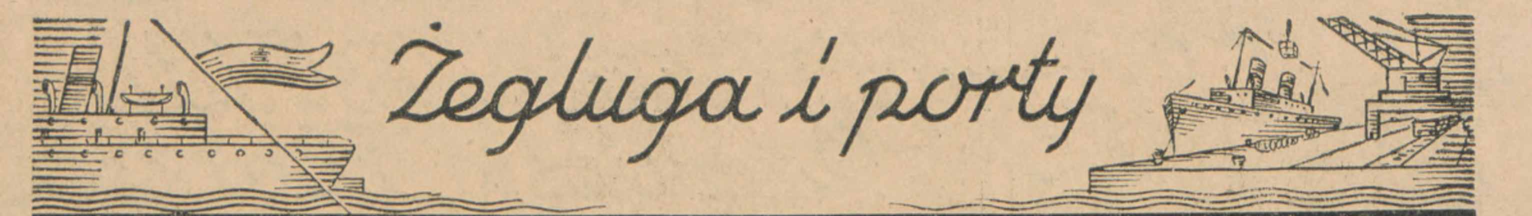
1) obligacjami pożyczek państwowych, a mianowicie: a) serji I-ej Premjowej Pożyczki Budowlanej — według ich wartości nominalnej; b) 6 procentowej Pożyczki Narodowej — według ich wartości nominalnej; (Uwaga: przy spłacie długów rolniczych obligacjami 6 procentowej Pożyczki Narodowej zachowują moc przepisy, dotyczące przelewów obligacyj tej pożyczki. Wierzycielowi służy prawo zastawiania przyjętych obligacyj tej pożyczki w jednej z centralnych instytucyj finansowych, wskazanych przez komisarza generalnego Pożyczki Narodowej po kursie 60 za 100 nominalnej wartości obligacyj przy oprocentowaniu 6½ proc. w stosunku rocznym); c) serji I-ej 5 procentowej Państwowej Renty Ziemskiej, I-ej serji 3 procentowej Państwowej Renty Ziemskiej, 5 procentowej Państwowej Pożyczki Konwersyjnej z r. 1924, 5 procentowej Konwersyjnej Pożyczki Kolejowej — po 90 proc. ich wartości nominalnej; papierami wartościowemi banków państwowych, a mianowicie: a) Państwowego Banku Rolnego: 7 procentowemi listami zastawnemi w złotych w złocie, 8 procentowemi listami zastawnemi w złotych w złocie; b) Banku Gospodarstwa Krajowego: 7 procentowemi listami zastawnemi w złotych w złocie, 8 procentowemi listami zastawnemi w złotych w złocie — według ich wartości nominalnej.

Poza tem długi rolnicze, o których mowa, mogą być spłacane listami zastawnemi: 1) wszystkiemi listami zastawnemi Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Warszawie, z wyjątkiem 8 procentowych listów zastawnych serji w r. 1924 w dolarach Stanów Zjednoczonych A. P., poręczonych przez Skarb Państwa, i 6 procentowych listów zastawnych serji z r. 1929 we frankach francuskich, oraz 2) wszystkiemi listami zastawnemi Tow. Kredytowego Ziemskiego we Lwowie, Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego w Poznaniu, Wileńskiego Banku Ziemskiego Sp. Akc. i Akcyjnego Banku Hipotecznego we Lwowie — po 80 proc. ich wartości nominalnej, jeżeli miejsce płatności długu znajduje się na obszarze działalności tej samej instytucji kredytu długoterminowego, której listami zastawnemi następuje spłata, oraz — po 70 proc. ich wartości nominalnej, jeżeli miejsce płatności długu znajduje się poza obszarem działalności instytucji kredytu długoterminowego, której listami zastawnemi następuje spłata.

Jak wyżej zaznaczyliśmy, długi rolnicze wobec instytucyj wymienionych w art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października br. o konwersji i uporządkowaniu długów rolniczych nie mogą być spłacane powyżej wyszczególnionemi papierami wartościowemi. Jak wiadomo, art. 6 wspomnianego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej wyszczególnia cały szereg instytucyj, a m. in. Skarb Państwa, instytucje ubezpieczeń społecznych, związki samorządu terytorjalnego, Bank Polski, instytucje kredytu długoterminowego, banki państwowe, przedsiębiorstwa i instytucje państwowe lub komunalne, przedsiębiorstwa bankowe, Centralną Kasę Spółek Rolniczych w Warszawie, Komunalne kasy oszczędności, ważniejsze spółdzielcze instytucje kredytowe oraz szereg innych instytucyj.

Wymienione w omawianem rozporządzeniu papiery wartościowe winny być zaopatrzone w należne kupony z bieżącym włącz.

Powyższe rozporządzenie weszło w życie z dniem ogłoszenia.

Giełdy

GIEŁDA ZBOŻOWO - TOWAROWA W BYDGOSZCZY

z dnia 12 bm.

Żyto 45 ton od 17—17,10; 15,50—15,75 Pszenica stand. 15 ton 17—16,25—16,75; Jęczmień browarowy 30 ton 20,35—21—21,50; jednolity 15 ton 18,25—18—18,50; zbiorowy 16,50—17; Owies 22 ton 15,20—15,25—15,50; Mąka żytnia gat. IA 0—55 proc. 22,75—23.50; IB 0—65 proc. 21,25—22,50; II 55—70 proc. 16,75—17,50; razowa 0—95 proc. 18,25—18,50; poślednia pon. 70 proc. 14,50—15,25; Mąka pszenna gat. IA 0—20 proc. 29,50—31,50; IB 0—45 proc. 27.75—28,75; IC 0—55 proc. 26,75—27,75; ID 0—60 proc. 25,75—26,75; IE 0—65 proc. 24,75—25,75; IIA 20—55 proc. 22,75—24,25; IIB 20—65 proc. 22,25—23,75; IID 45—65 proc. 21,75—22,25; IIF 55—60 proc. 17,25—17,75; IIIA 65—70 proc. 15,5—16,25; IIIB 70—75 proc. 12,75—13,25; razowa 0—95 proc. 18,25—19,25; Otręby żytnie wymiał stand. 10,25—11; pszenne miałkie 10—10,50; średnie 10—10,50; grube 10,50—11; Otręby jęczmienne 11,50—12,50, Rzepak zimowy bez worka 39—41; Rzepik zimowy bez worka 37—38; Mak niebieski 36—40; Gorczyca 44—48; Siemię lniane 41—44; Wyka 24—26; Groch: Wiktorja 38—42; Folgera 29—33; Tymotka 50—65; Łubin niebieski 7,50—8,50; Koniczyna: żółta, odłuszczona 72—80; biała 80—100; czerwona 110—135; Ziemniaki jadalne pomorskie 3,75—4,25; nadnoteckie 2,50—3; Płatki ziemniaczane 11—12; Makuch lniany 17—17,50; rzepakowy 13,50—14; słonecznikowy 17—18; kokosowy 15—16; Wytłoki suszone 8—9; Słoma żytnia luzem 3,50—4; prasowana 3,75—4,50; Siano nadnoteckie luzem 8—9; Śrut soja 20,75—21,25.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOŻOWA

z dnia 12 bm.

Mak niebieski 37—40. Ogólne usposobienie spokojne.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 12 bm.

Papiery wartościowe.

3 proc. pożyczka budowlana 46; 5 proc. pożyczka konwersyjna 64,50; 6 proc. pożyczka dolarowa 72,75—73—72,75; 4 proc. pożyczka premj. dol. 53,50; 7 proc. pożyczka stabil. 68 50—69—68.63. 4 i pół proc. listy zastawne ziemskie 51,75—52—51,75; 4 i pół proc. listy zastawne m. Warszawy 66—66,25; 5 proc. listy zastawne m. Warszawy nowe 59,50—59,75; 5 proc. listy zastawne Lublina 33 r. 43; 6 proc. obligacje Warszawy 1926 r. VIII i IX emisji 61. Tendencja dla pożyczek przeważnie mocniejsza, dla listów niejednolita.

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

Dewizy.

Belgja 123.67, 123.98, 123.36; Berlin 212.65, 213.65, 211.65; Holandja 358.25, 359.15, 337.35; Londyn 26.24, 26.37, 26.11; Nowy Jork telegr. 5.29 7/8, 5.32 7/8, 5.26 7/8; Paryż 34.93, 35.01, 34.85; Praga 22.13, 22.18, 22.08; Sztokholm 135.35, 136.00, 134.70; Szwajcarja 171.53, 171.96, 171,10 Włochy 45.21, 45.33, 45.19. Tendencja niejednolita.

Akcje.

Bank Polski 94,75; Warsz. T. Fabr. Cukru 28.50; Węgiel 13,50; Lilpop 10,25; Starachowice 12,80—12,90; Haberbusch 36. Tendencja niejednolita.

Reorganizacja Związku Ekspedytorów Portowych w Gdyni

Dowiadujemy się, iż prezes Związku Ekspedytorów Portowych w Gdyni p. konsul L. Byczkowski zrezygnował ze swego stanowiska w tej organizacji. Również podał się do dymisji cały zarząd Związku. Wybory nowego zarządu mają się odbyć w pierwszych dniach przyszłego tygodnia.

Jak słychać, ustąpienie zarządu wynikło wskutek trudności w prowadzeniu Związku, który musi być zreorganizowany. Chodzi głównie o zmianę statutu, który w dzisiejszym stanie rozwoju Związku okazał się już za ciasny i wymaga gruntownych, nie cierpiących zwłoki, poprawek.

W łonie firm portowych istnieją uzasadnione przypuszczenia, iż zamierzona reorganizacja nie wywołała żadnych komplikacyj i zmiany statutu zostaną przyjęte bez zastrzeżeń.

Ruch statków w porcie gdyńskim w listopadzie 1934 r.

(ż) W przeciągu mies. listopada br. przyszło do portu gdyńskiego i wyszło zeń na morze ogółem 817 statków o łącznej pojemności 785.422 t. r. n., z czego przyszło 420 statków o pojem. 403.039 t. r. n., a wyszło 397 statków o pojemn. 382.383 t. r. n.

Ruch statków w/g. kolejności bander poszczególnych państw przedstawiał się następująco:

		t. r. n.	statków.
1.	Szwecja	150.482	222
2.	Anglja	96.805	50
3.	Niemcy	84.254	124
4.	Polska	69.524	69
5.	Norwegja	65.872	83
6.	Danja	63.484	104
7.	Finlandja	54.645	48
8.	Włochy	54.255	19
9.	Stany Zj. A. P.	46.712	15
10.	Grecja	35.900	13
11.	Holandja	13.287	21
12.	Francja	12.622	5
13.	Rumunja	11.928	5
14.	Estonja	8.464	15
15.	W. M. Gdańsk	4.728	6
16.	Łotwa	4.441	11
17.	Z. S. R. R.	3.938	2
18.	Japonja	3.405	1
19.	Litwa	1.182	2
20.	Panama	294	2

W porównaniu z ubiegłym miesiącem bandera polska spadła na czwarte miejsce a bandera niemiecka na trzecie miejsce, natomiast bandera angielska wysunęła się na drugie miejsce, a bandera szwedzka utrzymała się na tym samym poziomie. Średni tonaż statku zawijającego do Gdyni wyniósł 961 t. r. n., średnia ilość statków przebyw. jedn. w porcie 32,8 a średni postój 487 g.

Awarja parowca greckiego

Przed kilkoma dniami w pobliżu portu greckiego Faleron jeden z parowców greckich żeglugi przybrzeżnej podczas burzy stracił ster. Bezwolny okręt wyrzuciły fale na brzeg W awarji tej 27 osób znalazło śmierć.

Burza u brzegów Ameryki

Donoszą z Nowego Jorku: Trzy wielkie pasażerskie statki transoceaniczne „Majestic", „Washington", „Paris", które w dniu wczorajszym miały przybyć do Nowego Yorku, zawiadomiły władze portowe telegraficznie, iż przybędą z 36 godzinnem opóźnieniem spowodowanem burzą na oceanie. Statek brytyjski „Usworth" nadesłał meldunek radjowy, iż znajduje się w niebezpieczeństwie.

Z życia portów polskich

GDYNIA

Statki na wejściu: ss Plato szw. z Oskarshamn (Rum. et B. Elibor), ss Baltonia ang. z Londynu 35 pas. ca 750 t. drob. (P. Z. K. B. Pantarei), ss Samland niem. z Hamburga 312,5 t. dr. (Prowe Quick Disp), ss Cliffwood amer. z N. Yorku via Kopenhaga 1 pasaż. poczta 2282 t. zł (A. Z. L. Warta), ms Jean Jaures sow. z N. Yorku 4106,2 t. złomu (Warta), 80,2 t. wina (Rum. et B.), ss Frigg szw. z Goeteborga (Bergenske Skarbop.), ss Archangelos grec. z Hamburga (Pam Skarbopol), ss Śląsk pol. z Rotterdamu 455 t. drob. 155 t. śledzi (Żeg. Polska Usco), ss Farnham ang. z Hamburga (Polrob), ss Dagmar Bratt szw. z Goeteborga (Polrob), ss Gunvor Maersk dsk. z Kalundborg (Polrob), ss Annie Ahrens niem. ze Szczecina (Rum et Burton), ss Romeo est. 112,5 t. śledzi (Bestman), 304,3 t. złomu (B. et S. Warta), ss Kallmarsund IX szw. z Lulea (Polrob), ss Leda niem. z Bremen 58 t. drobn. (Prowe), ss Trodvang (Rummel et Burte).

Statki na wyjściu: ss Ulmus fiń. do W. Hartlepool 419 st. drz. (Page), ss Astra dsk. do Drammen 3575 t. w. (R. et B. Elib.), ss Wiborg, Langbehn niem. do Gdańska (Lenczat), żm Vita dsk. do Hasle 200 t. węgla (Polrob), żm Zenitha szw. do Ystad 315 t. koksu (Polrob), ss Rimfrost norw. do Haugesund (Polbrit), ss Ada gdań. do Aalborg 4000 t. w. (Behnke et S. Progr. Speed), ss Nancy szw. do Ahus 700 t. soli potas (B. et S. W. T. Transp.), ss Vega est do Moerbylonga 530 t. w. (Polrob), ss Lygia szw. do Malmoe 2460 t. węg. (Polrob), ss Plato szw. do Karlstad 1080 t. w. (R. et B. Elib.), ss Lisken norw. do Klinteramn 130 t. bnk. (Pam. Warta), ss Tczew pol. do Gdańska 354,1 t. dr. (Ż. P. Usco), ss Tornborg fiń. do Hudiksvall 544 t. węg. (Polrob), ss Scandia dsk. do Kingstown 2030 t. w. (Polrob), ms Medon ang. do Singapore 7099 t. w. (Pam Skarb.), ss Aspoe szw. węg. (Berg. Skarbop.), ss Baltonia ang. do Gdańska (P. Z. K. B.), ss Moiro, Olsen norw. do Arendal 650 t. w. (Pam. Elibor).

— **Statki oczekiwane:** ss Sturzsee Berg. 12. 12, ss Klara Bergenske 20. 12, ms Seehund Berg. 14, ss Solstad Bergenske 20, ss Marie Ferdinand Berg. 14, ss Baltonia P. Z. K. B. 12, ss Borgund org. 15, ss Ob. Delbrueck Reinh. 15-16. 12, ss Sarimner Berg. 15, ms Elly zamiast ms Papo PAM oczek., ss Rolf Berg. 17, ss Massilia Bergenske 12. 12, ss Frankrig Berg. 17, ss Jaederen Bergenke 12-13, ss Plato Berg. 19.

GDANSK

— **Statki oczekiwane.** W porcie gdańskim oczekiwane są następujące statki: niem. ss „Sturzsee" — Behnke i Sieg, gdański ss „Susa" — Behnke i Sieg, szwedzki ss „Marieholm" — Behnke i Sieg, niem. ss „Minos" — Wolf i Co, włoski ss „Ernani" — Baltrans, niem. ss „Anni Ahrens" — Bergenske, szwedzki ss „Astrid" — Bergenske, niem. ss „Schiffbek" — Pam, polski ss „Cieszyn" — Pam, polski ss „Śląsk" — Pam, niem. ss „Leander" — Wolff i Co.

— **Statki na wejściu.** Do portu gdańskiego weszły niem. ss „Wibory" z drobnicą z Gdyni — Lenczat. norweski ss „Jaederen" z drobnicą z Królewca — Bergenske, ang. ss „Fellside" z śledźmi — Behnke i Sieg, niem. ss „Hildegard" bez ład. z Królewca — Pam, niem. ss „Albert Janus" bez ład. z Odense — Atlantic, norw. ss „Cometa" z drobnicą z Oslo — Bergenske, polski ss „Tczew" z drobnicą z Hamburga — Pam, niem. ss „Brigitte Sturm" bez ład. ze Szczecina — Atlantic.

— **Statki na wyjściu.** Z portu gdańskiego wyszły: duński ss „Victoria" z węglem do Kopenhagi — Atlantic, duński ss „Gamma" z zbożem do Hadersleben — Kreft, duński ss „Sonja Frydendahl" — ze zbożem do Kjoege — Pam, duński ss „Hela" z żytem do Aarhus — Ganswindt, belgijski ss „Comanuel Nobel" z oliwą do Antwerpji — Pam, niem. ss „Hans" z drzewem do Horsens — Kreft, niem. ss „Peter Vith" z drzewem do Londynu — Pam, duński ss „Nordby" z drzewem do Londynu — Sodtmann, niem. ss „Gratchen von Allwoerden" ze zbożem do Aarhus, szwedzki ss „Graecia" bez ład. do Traugsund — Behnke i Sieg, duński ss „Bretland" z węglem do Dieppe — Polko, norw. ss „Hop" z węglem do Setubal — Artus, szwedzki ss „Ursus" z węglem do Wallvik — Artus.

Z żałobnej karty

Wspomnienie o ś. p. Inż. T. Nosowiczu

Ś. p. inż. Teodozy Nosowicz urodził się w Petersburgu w roku 1882. Po ukończeniu niemieckiego gimnazjum w Petersburgu, Ś. p. T. Nosowicz wstąpił do Instytutu Komunikacji. Między innemi, w czasie tych studjów odbywał praktykę przy budowie portów pod kierownictwem ś. p. inż. Władysława Rummla oraz inż. T. Wendy. Po ukończeniu Instytutu Komunikacji ś. p. T. Nosowicz wyjechał do Ameryki, gdzie pracował przez dwa lata w charakterze inżyniera przy różnych budowach.

Po powrocie z Ameryki ś. p. T. Nosowicz zajmował w Petersburgu szereg stanowisk w dziedzinie gospodarczej, ostatnio zaś, do rewolucji 1917 r. był przedstawicielem firmy Lilpop, Rau & Löwenstein.

Będąc w Petersburgu, brał udział w polskich organizacjach społecznych. W roku 1919 opuścił Rosję i przez Kopenhagę wrócił do Warszawy. W Polsce zainteresował się sprawą eksportu drzewa i w związku z tem zaczął organizować port w Tczewie, który miał być wykorzystany jako punkt przeładunkowy.

Gdy wybuchł strajk angielski i gdy nasz węgiel szukał dróg wyjścia, ś. p. T. Nosowicz szybko dostosował przystań w Tczewie do przeładunku węgla dąbrowieckiego i stworzył przedsiębiorstwo żeglugowe Wisła—Bałtyk, które ładowało węgiel w Tczewie na lichtugi, holowane następnie do różnych portów, przeważnie skandynawskich.

Gdy powstawało Francusko-Polskie Konsorcjum Budowy Portu w Gdyni, Zmarły brał czynny udział w jego organizacji i pracach aż do listopada 1927 r., gdy został powołany przez Ministra E. Kwiatkowskiego na stanowisko Dyrektora Departamentu Morskiego, w związku z czem musiał zlikwidować wszystkie swe prywatne interesy.

Ś. p. T. Nosowicz był jednym z najbliższych współpracowników Ministra E. Kwiatkowskiego w sprawach morskich przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu, aż do końca 1930 r., gdy okoliczności zmusiły go do wycofania się ze służby państwowej. Właśnie ten okres był najbardziej płodnym pod względem urządzenia portu w Gdyni i jego uruchomienia oraz rozwoju polskiej działalności na morzu. Przy jego bezpośredniem współdziałaniu powstało Polsko-Brytyjskie T-wo Okrętowe, a później Polskie Towarzystwo Transatlantyckie. Ś. p. T. Nosowicz był w świcie Prezydenta Rzeczypospolitej w Jego podróży do Tallina latem 1930 r. na ss „Polonja", a później odbył pierwszą podróż tym statkiem do Nowego Jorku w charakterze Delegata Rządu Polskiego, pozdrawiając w imieniu Ojczyzny polskie wychodźtwo, głęboko wzruszone faktem powstania polskiej linji transatlantyckiej.

Ś. p. inż. T. Nosowicz. europejczyk w każdym calu, cieszył się ogromnem zaufaniem i sympatją zarówno w Polsce, jak i daleko poza granicami kraju, wśród wszystkich, z którymi się stykał. Był pierwszym, który nawiązał w r. 1929 rozmowy z przedstawicielami kopalń angielskich w sprawie zawarcia porozumienia węglowego, a co obecnie zostaje zrealizowane..

Ostatnio ś. p. T. Nosowicz brał czynny udział w Komitecie Pożyczki Narodowej, był Prezesem Polsko-Duńskiego Towarzystwa, Koła Przyjaciół Śródmieścia Warszawy itd.

Najbardziej zaś czynnie pracował w Yacht Klubie Polski, będąc V.-Komandorem Klubu i Prezesem Sekcji Motorowej, w której organizacji położył duże zasługi.

Niepospolita energja i przedsiębiorczość, zawsze związana z interesami Państwa, zawsze przychylny stosunek do ludzi, pogodne usposobienie i zdrowy optymizm, przy głębokiej znajomości świata i ludzi — wszystko to zjednało ś. p. T. Nosowiczowi licznych przyjaciół.

Ś. p. T. Nosowicz posiadał szereg wysokich odznaczeń polskich i cudzoziemskich.

Z zejściem ś. p. Dyr. Nosowicza, straciła Polska jednego z największych entuzjastów polskiej racji stanu nad Bałtykiem i gorących rzeczników portu gdyńskiego, dla którego w swej pionierskiej działalności niepospolite oddał zasługi.

Dzień w Toruniu

piątek 14 grudnia

Kalendarzyk rzym.-kat.
Czwartek: Łucji p.m. — Piątek: Spirydjona

PRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY.

Przeważnie pochmurno z drobnemi opadami, miejscami mglisto. Temperatura bez znacznych zmian. Umiarkowane wiatry południowo-wschodnie, chwilami porywiste.

NOCNY DYŻUR APTEK.

Do środy 19 grudnia włącznie dyżurują w śródmieściu Apteka „Pod Lwem", Rynek Staromiejski; na Bydgoskiem Przedmieściu — Apteka Św. Anny, ulica Mickiewicza 98 (od godz. 22 do rana); na Mokrem — Apteka pod Łabędziem, ul. Kościuszki (od godz. 22 do rana).

TEATR ZIEMI POMORSKIEJ.

— 13 bm. — nieczynny.
— 14 bm. — nieczynny.

REPERTUAR KIN.

MARS — „Tajemnica małej Shirley".
LIRA — „Grzesznik".
ŚWIATOWID — „Taniec miłości".
ARJA — „Legjon śmierci" i „Czemp".
CORSO — „Djabelski wąwóz" i „On, ona i

WYSTAWY.

— Pomorska Wystawa Sztuki w Domu Miejskim przy ul. Chełmińskiej 16.

— Wystawa Kaszubska w salach Dworu Artusa (I piętro).

ODCZYTY.

— 13 bm. godz. 18 w sekretarjacie Rodziny Wojskowej przy ulicy Dobrzyńskiej 3 — dyskusja na temat „Sprawy Moniki" M. Morozowicz-Szczepkowskiej.

— 13 bm. godz. 20 w auli gimnazjum im. Kopernika — odczyt pt. „Nauka o literaturze, czy historja literatury" (wygłosi prof. Uniw. Pozn. p. dr. T. Grabowski).

— **Wykopaliska monet rzymskich i bizantyńskich z obszaru Pomorza.** Pod tym tytułem ks. dr. Władysław Łęga z Grudziądza wygłosi w sobotę, 15 grudnia, o godz. 17-tej w auli gimnazjum im. Kopernika odczyt, zorganizowany staraniem sekcji numizmatycznej Towarzystwa Naukowego w Toruniu. Wstęp na odczyt dla wszystkich bezpłatny.

Odczyt organizuje Towarzystwo Naukowe z inicjatywy ś. p. Walerego Amrogowicza z Sopot, znakomitego kolekcjonera numizmatyki, które złożył w darze Towarzystwu Naukowemu w Toruniu swe wielkie zbiory, znajdujące się obecnie w Muzeum Miejskiem w Toruniu.

— **5 osób odwiedziło areszt policyjny.** W ciągu dnia wtorkowego policja zatrzymała w Toruniu: dwie osoby za kradzież, przyczem jedną z nich odstawiono do sądu grodzkiego; jedną — pod zarzutem popełnienia oszustwa; jedną za uprawianie handlu domokrążnego oraz jedną za nieprzystojne przekroczenie granic trzeźwości. Alkoholika po wytrzeźwieniu z aresztu zwolniono; domokrążcę zaś przekazano wraz z towarem Wydziałowi Przemysłowo - Handlowemu Zarządu Miejskiego.

— **Zderzenie się samochodów.** We wtorek w godz. popołudniowych przy wylocie ulicy Król. Jadwigi na Rynek Nowomiejski, zderzył się samochód wojskowy z samochodem Nr. PM 12692, ulegając nieznacznemu uszkodzeniu. Dochodzenia w toku.

— **Podejrzane monety.** Dnia 11 bm. zakwestjonowano w Toruniu 2 monety 10 zł. i 1 monetę 5-cio zł. do sprawdzenia, ponieważ istnieje podejrzenie, że są fałszywe.

— **Z Teatru Ziemi Pomorskiej.** W czwartek i w piątek — teatr nieczynny. W sobotę i niedzielę wieczorem odbędą się ostatnie dwa przedstawienia świetnej komedji St. John Ervine **„Pierwsza Pani Frazer"** z gościnnym udziałem znakomitej artystki scen polskich **Marji Przybyłko - Potockiej,** którą udało się pozyskać dyrekcji teatru jeszcze na dwa występy.

Z URZĘDU STANU CYWILNEGO.

Dnia 11 grudnia zgłosili:

Urodzenia: piekarz Feliks Nackowski (syna), mistrz piekarski Paweł Schwanke (syna), urzędnik Izby Rolniczej Florentyn Dabiński (syna) i ziemianin Tadeusz Karłowski (córkę).

Zgony: Marta Kalinowska, lat 50, Wilczewska, 12 godzin, Jan Brejski, lat 71, Jerzy Rattelsberger, lat 61, Jan Losch, lat 24, (zmarły 18 sierpnia 1918 r., został obecnie uznany za zaginionego na wojnie światowej).

Na białym czworoboku

„Tajemnica małej Shirley" — Mars

Na „Tajemnicę małej Shirley" warto pójść choćby tylko dla rozkosznej, czteroletniej „gwiazdeczki", która z przedziwną maestrją „kreuje" główną rolę, a że przytem, choć „gra" jak doświadczona aktorka, ni zatraca ani odrobiny swego dziecięcego wdzięku — raz to jeszcze podkreślamy — warto Shirley zobaczyć. Perypetje, na jakie naraża rodziców, przez swą dziecięcą naiwność — to bodaj drugi walor filmu. Natomiast właściwa fabuła — tocząca się jakby obok shirleyowego wątka — ma wartość dość przeciętną, a przytem skonstruowano ją wyraźnie z amerykańskiem spojrzeniem na rzeczywistość, co chwilami nas razi. Europejczyk nietylko z prawdziwą zazdrością patrzy na wysoki poziom życia nowoyorskiego szofera, ale także nie może weń uwierzyć i nie potrafi także zrozumieć liberalizmu, z jakim w Ameryce odnoszą się do b. więźniów groźnego Sing-Sing. Mniejsza o to czy ten liberalizm jest słuszny czy nie, nie kłóćmy się też o obecny standard życiowy rodziny szofera z New Yorku — w każdym razie widz kinowy w Europie denerwuje się, gdy mu to pokazują.

Poza „Tajemnicą małej Shirley" wyświetlono długi i ciekawy tygodnik Foxa.

(M-zja).

Z estrady koncertowej

Al. Wielhorski - Irena Dubiska i W. Łabuński

Mamy więc nareszcie w Toruniu sezon koncertowy, jakiego chyba jeszcze nie było! Jest nawet w czem wybierać.

Przypomniał się więc po wielu latach Toruniowi pianista Aleksander Wielhorski, który dawniej z dużym sukcesem grywał u nas w każdym sezonie.

Odniósł go i tym razem. Na program recitalu złożyły się utwory dawne (Scarlatto, Gluck, Chopin), kompozytorów współczesnych (Zarembski, Pachulski, Paderewski i Szymanowski) oraz kompozycje koncertanta.

Zwłaszcza jako odtwórca Chopina (polonez es-dur) i Szymanowskiego (etiuda b-moll) wykazał artysta walory swej gry.

Przypomniała sobie również o Toruniu nasza znakomita skrzypaczka Irena Dubiska, która wystąpiła z nieznanym jeszcze w Toruniu pianistą Wiktorem Łabuńskim. Koncert ten był dla miłośników muzyki zdarzeniem pierwszorzędnem.

P. Dubiska olśniewała techniką, porywała pięknym tonem i mistrzowską interpretacją. W p. Łabuńskim znalazła odpowiedniego partnera, to też wykonanie sonaty koncertowej stało na rzadko spotykanej wyżynie. A dalszy program solowy wywołał rzadko w Toruniu spotykany entuzjazm dość licznego audytorjum.

Że p. Łabuński jako solista nieco rozczarował słuchaczy znających go z audycji radjowych i warszawskich recenzyj, to już wina fortepianu, który z każdym koncertem wykazuje coraz poważniejsze braki. AR.

Z miasta

— **Koło toruńskie „Rodziny Wojskowej"** zawiadamia członkinie, że 13 grudnia o godzinie 18-tej, staraniem Sekcji Kulturalno-oświatowej odbędzie się wieczór dyskusyjny, na temat „Sprawa Moniki" M. Morozowicz - Szczepkowskiej. Dyskusję poprowadzi p. H. Radzikowska. Zarząd „Rodziny Wojskowej" prosi o liczne przybycie, — goście mile widziani.

— **Nowy kurs tańców towarzyskich** oraz rytmiki — plastyki w Konserwatorjum przy ul. Strumykowej rozpoczynam 15 bm. Zrzeszeniom specjalne zniżki. Nowość „Karioka". Zgłoszenia Szkoła Tańców **Haliny Butuzowej,** Bydgoska 26. (9718

— **Wykład prof. Uniw. Pozn. d-ra Tadeusza Grabowskiego w Toruniu.** W czwartek, dnia 13 grudnia o godz. 20-tej w auli gimnazjum im. Kopernika odbędzie się wykład prof. U. P. d-ra Tadeusza Grabowskiego pt.: „Nauka o literaturze czy historja literatury". Wstęp 30 gr dla dorosłych, 15 gr dla młodzieży i wojskowych niższych stopni.

Otwórzcie serca!

Bezdzietni i mający własne dzieci, pomóżcie dziatwie bezrobotnych i bezdomnych

Zarząd Opieki Rodzicielskiej Publicznej Szkoły Powszechnej Specjalnej w Toruniu zwrócił się do naszego wydawnictwa o przeznaczenie pewnej kwoty ze składek na gwiazdkę dla biednych dzieci, dla celów tej szkoły.

Do szkoły specjalnej uczęszczają dzieci wyłącznie ubogie. Szkoła trzy razy dziennie udziela im pożywienia, a równocześnie stara się zaopatrzyć je w odzież, bieliznę i obuwie, gdyż do szkoły przychodzą te nieszczęśliwe dzieci dosłownie w łachmanach. Los tych biednych jest poprostu rozpaczliwy.

Zarząd Opieki Rodzicielskiej nie dysponuje żadnemi funduszami, gdyż 95% wszystkich rodziców to bezrobotni i bezdomni, zamieszkali pod Dębową Górą, na Kozackich Górach, w okopach Sienkiewicza i Dubickich. Warunki ich bytowania są przerażające i odbijają się dotkliwie na dziatwie szkolnej.

Zwyczajem lat ubiegłych, Zarząd Opieki pragnie i w tym roku urządzić w szkole gwiazdkę, aby w dniu Święta radości, jakiem jest Boże Narodzenie, osłodzić tym biedakom ich straszną dolę.

Zarząd Opieki Rodzicielskiej ufa, że szerokie koła naszego toruńskiego społeczeństwa, zwłaszcza ludzie zamożniejsi ocenią tę akcję i prośba jego da im impuls do okazania, że los młodocianego pokolenia leży im na sercu.

Składki i ofiary „Dla biednych dzieci na Gwiazdkę" posypią się teraz ze zdwojoną szybkością i w zdwojonej conajmniej mierze.

Pamiętajcie Szanowni Czytelnicy, że dwa razy daje, kto szybko daje. A „Gwiazdka" za pasem!

Z DNIA WCZORAJSZEGO

Jesień w Toruniu

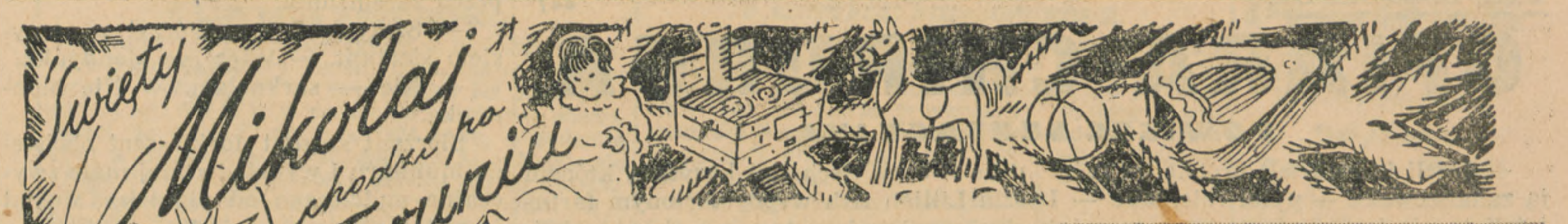
Na niełaskę tegorocznej aury jesiennej nie można narzekać. Przekroczyliśmy już dawno połowę jesieni, zima za pasem, maaluczko, a „Gwiazdka" zaświeci i to mroźna, jak wróżyła wodnista Św. Barbara. Już, już... tylko patrzeć, jak nam sople lodu zaczną spadać z dachów na głowy... a tymczasem w powietrzu jeszcze się nic nie zmieniło. Nic albo niewiele.

Widocznie jesień, jako że jest rodzaju żeńskiego, jak każda niewiasta nieustępliwie i z uporem chce postawić na swojem i wytrwać do końca. Ani na dzień przed astronomicznym Domiczem wyeksmitować się nie da. A zima z mrozem i śniegiem niech czeka — ante portas... do 23 grudnia.

Jednak wczoraj owa pogodna do tej pory naogół jesień lica zachmurzyła. Niedość tego. Otwarły się upusty niebieskie i na nasze życie sielskie-anielskie polał się deszcz rzęsisty. Jeszcze gorzej, bo nietylko na życie, ale i na ulice i rynki Torunia. Tradycyjna złośliwość losu historycznie zresztą stwierdzona sprawiła, że tworzące się wskutek wczorajszego deszczu kałuże upodobały sobie szczególniej przystanki tramwajowe.

Przezabawnie było patrzeć, jak oczekujący na tramwaj panie i panowie, wyprawiali niesamowite skoki, by wsiąść do wagonu, omijając szeroko rozlaną kałużę. I to nietylko kędyś na Bydgoskiem albo Chełmińskiem przedmieściu. Bynajmnie. Obserwowaliśmy to na Starym Rynku, tuż nawprost Ratusza. Mówiono nam, czego zresztą przyznać trzeba, samiśmy nie widzieli, jakoby jakaś 18-letnia dziewczynka omal nie utonęła. Nie dał jej zginąć tragicznie jakiś równie moknący na deszczu towarzysz niedoli. Nie ręczymy za ścisłość: powtarzamy — relata refero — cośmy słyszeli.

Prawda czy nie prawda, stwierdzić może tylko ktoś z Magistratu, który to (Magistrat nie „ktoś") ma zresztą do rozporządzenia całą falangę robotników miejskich, powołanych do sprzątania ulic i utrzymywania ich w czystości. Fregoli.

Mimo deszczu, który padał wczoraj przed południem, Św. Mikołaj — zgodnie ze swem świętem powołaniem — nie zaniechał wędrówek po Toruniu z aparatem fotograficznym. Zdjęcie zamieszczone poniżej zrobione zostało właśnie wczoraj w czasie deszczu.

Miły chłopczyna, drepczący pod parasolem, z bańką do mleka, został wczoraj wybrańcem Św. Mikołaja — jego to bowiem postanowił obdarować prezentem gwiazdkowym, wobec czego zwrócił się do nas z prośbą o wręczenie chłopczynie podarunku.

Chętnie uczynimy zadość prośbie Świętego, jeżeli tylko sam lub z opiekunami już dziś między godz. 4 a 5 po południu zgłosi się w naszej Redakcji i powie, gdzie i w jakiej chwili został sfotografowany. Damy mu wówczas bon, wartości 10 zł, za który będzie mógł sobie kupić w sklepach toruńskich, co będzie wolał — zabawki lub słodycze.

Święty Mikołaj aż do dnia wigilijnego chodzić będzie ciągle po naszem mieście i fotografować grzeczne dzieci. Codziennie też umieszczać będziemy jedną fotografję zrobioną przez Świętego Starca.

A więc baczność dzieci! Szukajcie siebie w „Dniu"!

Święty Mikołaj chodzi niewidziany po Toruniu!

Koziołek narobił dużo kłopotu

We wczorajszym numerze „Dnia“ pisaliśmy o przytrzymaniu w lasku przy ulicy Słowackiego, przez dzieci jednej z toruńskich szkół powszechnych 3-letniego rogacza. Biedne zwierzątko odprowadzono do Dyrekcji Lasów Państwowych, gdzie się niem zaopiekowano. Rogaczowi miano dać wolność i puścić go w pobliskie lasy państwowe.

Przypadek jednak zrządził, że stało się inaczej. W Dyrekcji Lasów bawił właśnie pewien monter toruńskiego Urzędu Telegraficznego, który, zobaczywszy koziołka, stwierdził odrazu, że nie przybłąkał się on z okolicznych lasów, lecz musiał uciec z ogrodu kupca toruńskiego, p. Araczewskiego.

Przypuszczenie to okazało się słuszne. P. Araczewski wychowywał od 3-ch lat koziołka, którego kupił okazyjnie. Zwierzątko czuło się dobrze w obszernym ogrodzie przy ulicy św. Jerzego.

Miało ono jednak jedną słabość. Nie lubiło kominiarzy i węglarzy. Właśnie w ubiegły wtorek kilku węglarzy wyładowywało p. Araczewskiemu węgle. Przechodzili przez ogród, i dla ułatwienia sobie pracy, zostawili furtkę od ogrodu otwartą.

W pewnej chwili koziołek, który cały trząsł się ze strachu przed „czarnemi twarzami“, skorzystał z okazji... i przez otwarte drzwi pobiegł ulicą św. Jerzego do lasku przy ulicy Słowackiego, gdzie go też dzieci przytrzymały.

Dyrekcja Lasów zwróciła p. Araczewskiemu jego pupilka. Przedtem jednak p. Araczewski musiał dokumentnie udowodnić, że koziołek jest jego własnością i — co najważniejsze — że nabył go w legalny sposób, gdyż jak wiadomo kozły - sarny korzystają z ochrony.

Na zdjęciu koziołek, który narobił tyle kłopotu. Jest on zupełnie oswojony. Widać, jak spokojnie patrzy się w objektyw aparatu fotograficznego (fotograf miał białą twarz) i dumnie wznosi swą głowę, ozdobioną rzadko pięknemi rogami.

Zwierzęta toruńskie będą miały opiekunów

W Toruniu organizuje się Towarzystwo Ochrony Zwierząt

Celem utworzenia na terenie miasta Torunia i okolicy „Towarzystwa Ochrony Zwierząt“, odbyło się dnia 10 b. m. w sali konferencyjnej Wydziału Rolnictwa i Reform Rolnych w Toruniu pod przewodnictwem p. naczelnika Ceceniowskiego pierwsze zebranie organizacyjne.

Na powyższem zebraniu wybrano komisję organizacyjną w składzie 5 członków z p. insp. weterynarji dr. Jakubowskim na czele, która po opracowaniu projektu statutu zwoła w najbliższym czasie zebranie konstytucyjne.

Wiadomość tę, z uwagi na szczytne cele Towarzystwa, społeczeństwo toruńskie przyjmie z pewnością z pełnem uznaniem. Znajdzie się bowiem instytucja, która przyczyni się do ukrócenia niejednokrotnie wprost barbarzyńskiego obchodzenia się ze zwierzętami i starać się będzie o poprawę doli wiernych naszych pracowników, przyjaciół i towarzyszy.

P. starosta Rogowski opuścił Toruń

W nocy z wtorku na środę byli toruński starosta powiatowy i grodzki, a obecnie starosta częstochowski, p. Bazyli Rogowski opuścił wraz ze swą małżonką Toruń na stałe.

Na kilka godzin przed wyjazdem p. starosty wszyscy urzędnicy starostwa powiatowego i grodzkiego podejmowali p. star. Rogowskiego i jego małżonkę w Dworze Artusa skromną kolacją pożegnalną, w czasie której wygłoszono szereg okolicznościowych przemówień i wzniesiono toasty.

Po kolacji wszyscy odprowadzili p. starostę i jego małżonkę na główny dworzec, gdzie aż do chwili odjazdu pociągu pospiesznego, którym pp. star. Rogowscy wyjechali do Częstochowy, wznoszono na cześć odjeżdżających okrzyki.

Przy samym odjeździe naprędce zebrany chór zaśpiewał p. staroście na nutę „Górala, czy ci nie żal“ zaimprowizowaną piosenkę „Starosto do Torunia wróć“.

— „Nie mogę, jadę na nowy posterunek, by wypełnić swe obowiązki“ — odpowiedział p. star. Rogowski.

Turkot kół odjeżdżającego pociągu przygłuszył ostatnie jego słowa.

Rok więzienia dla niesumiennego kasjera

W wydziale karnym Sądu Okręgowego rozpatrywana była sprawa Józefa Tomaszewskiego, b. pracownika Starostwa Krajowego.

Jak z przewodu sądowego wynika, Tomaszewski, będąc kasjerem Starostwa i Wojewódzkiej K. K. O., przed pójściem na urlop wypoczynkowy, t. j. 12 sierpnia br., zameldował dyrektorowi Kasy p. Sobolewskiemu, iż stwierdził w rachunkach swych kasowych brak 1000 złotych.

Ponieważ nie mógł usprawiedliwić tego faktu, ani też nie okazał chęci pokrycia w jakibądź sposób braku ani wogóle skruchy, Starostwo Krajowe było zmuszone do wystąpienia na drogę sądową.

Na zapytanie przewodniczącego S. O. Łupkowskiego, czy może wyjaśnić co się stało z brakującą kwotą, oskarżony odrzekł, iż tego nie wie i do winy się nie poczuwa. Pieniędzy na własny użytek nie brał, mógł natomiast za wiele komuś wypłacić, co się już parę razy zdarzyło. Ci, co pobrali więcej niż należało, zwykle zwracali, może jednak ktoś nie zwrócił.

I w tym wypadku czekał trzy dni, i dopiero, gdy nikt się nie zgłosił, zdecydował się zameldować swej władzy, żeby na niego nie padło podejrzenie.

Na zwróconą mu przez przewodniczącego uwagę, dlaczego nie postarał się tego jakoś załatwić, pokrywając zawczasu niedobór lub choćby spłacić go ratami, na co napewno jego władze zgodziłyby się, odrzekł, że dość już dokładał swych pieniędzy do kasy, niech teraz sąd rozstrzygnie, czy jest winien. Sam on do niczego się nie poczuwa.

Wobec tego Sąd przystąpił do przesłuchania świadków.

Główny świadek dyrektor Wojewódzkiej Kasy Komunalnej p. Sobolewski zaznaczył, że gdy mu Tomaszewski zameldował o braku tysiąca złotych w kasie, to zaraz miał przekonanie, iż pieniądze te znajdują się w portfelu oskarżonego. Tryb życia, jaki Tomaszewski prowadził: karty, dziewczynki, bibki i t. p. pochłaniały znaczne sumy, na które pensja kasjera była za szczupła. Następnie św. dyr. Sobolewski kategorycznie odrzuca przypuszczenie, jakoby oskarżony mógł się aż na taką sumę, jak 1000 zł, omylić, bo tak wielkich wypłat nie było. Tembardziej, że w dniu, kiedy to niby zauważył oskarżony brak, była tylko jedna jedyna wypłata.

Po zamknięciu przewodu sądowego i przemowie p. Prokuratora, Sąd po naradzie wydał wyrok, mocą którego Tomaszewski został skazany na 1 rok więzienia.

Gwiazdka nadchodzi...

Dzieci, cieszcie się, — gwiazdka nadchodzi. Ukazanie się choinek na targach, to nieomylny znak, że już niedługo będziemy obchodzili święto Bożego Narodzenia.

Załączone zdjęcie przedstawia nam sprzedaż choinek na Rynku Nowomiejskim w Toruniu. Można je nabyć w cenie od 1 — 6 zł.

M. G. EBERHARDT. 22)

OFIARA CHIRURGA

POWIESC SENSACYJNA

— Jeżeli kto ukradł próbkę, to mógł ją zanalizować? — pytał sierżant. — I jeżeli to nie jest opatentowane, to mógł opatentować na swoje nazwisko

Dr. Kunce potrząsnął głową.

— Nie, sierżancie, toby było niemożliwe. Tego rodzaju środek musi być spreparowany nadzwyczaj dokładnie i jego części składowe nie dadzą się potem zanalizować tak starannie, żeby móc z nich wyprowadzić formułę. Analiza części składowych środka lekarskiego i formuła to dwie rzeczy zupełnie różne. Pierwsze jest stosunkowo łatwe, drugie niewykonalne.

— Ale może inni, którzy próbowali sfabrykować ten sam środek, wiedzieli, że Melady'emu się udało i chcieli go usunąć z drogi. Może ktoś był już bliski celu....

— Nie sądzę — odparł chłodno dr. Kunce. — Zresztą pan ma dochodzić przyczyny śmierci dra Harrigana.

— Ale zaraz po zabójstwie zniknął Piotr Melady, a ten Senjon mógł znaczyć wielkie rzeczy. Kto to?

Na to ostre pytanie, obejrzeliśmy się nerwowo na wschodni korytarz, którym szła Lillian Ash w pogniecionym fartuchu, przylegającym mocno do pełnej figury, z rozkręconemi od parnego powietrza lokami, zwisającemi smętnie koło uszu, z twarzą starą i znękaną. Och! okrutna godzino nocy!

Sierżant Lamb wyciągnął szyję, przyglądając się z zainteresowaniem jej włosom.

— Jakie ona ma właściwie włosy? — zapytał gdy Lillian zniknęła w drzwiach kuchni dietetycznej. — Blond?

— Może być — szepnął tonem chytrego zadowolenia doktór.

— Blond?... Hm? — zastanawiał się sierżant. — A ta młoda praktykantka?

— Panna Brody? — zwrócił się do mnie dr. Kunce. — Jakie ona ma włosy?

— Ciemne. Szatynka — objaśniłam krótko, sięgając po blok papieru i wachlując się nim rozpaczliwie. Poruszone powietrze uderzyło mnie w twarz ciepłą, wilgotną falą. Zaczynało szarzeć wczesnym świtem, ale upał nie ustawał. Widziałam wiele świtów, ale nigdy takiego, żeby noc nie użyczyła ochłody przed żarem dnia.

— Szatynka — powtórzył z namysłem sierżant. — Więc nie blondynka.

— Nie — sarknęłam. — Nie blondynka.

Sierżant sięgnął do kieszeni obcisłego munduru i wydobył z niej małe zwyczajne pudełeczko od pigułek. Musiał je wziąć z kosza od śmieci, do którego ktoś zsypał tych pudełek parę garści. Pewnie Nancy, bo poprzedniego dnia sprzątała w pokoju aptecznym.

Otworzył pudełeczko i z tajemniczą miną podsunął mi pod nos. Zobaczyłam miękki krąg delikatnego, jasnego włosa, połyskującego w świetle lampy jak szczere złoto.

— Znalazłem — zaczął powoli. — Widzi pan, doktorze Kunze? Był okręcony koło rękojeści noża w miejscu, gdzie ostrze weszło w serce.

Dr. Kunze jakby zesztywniał, ale pochylił nad pudełeczkiem gładką, czarną głowę. Pod jego jedwabnemi manjerami czuło się nagle twardą jak stal. Mnie zrobiło się słabo. Wszyscy wiedzą, że blondynek jest stosunkowo niewiele. Złoty włos wydawał mi się żywy. Pomyślałam odrazu, że musiał pochodzić z głowy Nancy Page. Chciałam udać przed sobą, że się mylę i nie mogłam.

— To jeszcze nie wszystko — rzekł sierżant, zamykając przesadnie ostrożnie pudełeczko i stawiając je na biurku, niedaleko od zakrwawionego noża z błyszczącą rękojeścią. Poczem sięgnął znowu do wewnętrznej kieszeni munduru.

Ja patrzyłam tymczasem na pudełeczko.

Od tej chwili wierzę, że mam silne zdolności kryminalne. Łatwość, z jaką wykonałam swoje zamierzenie, jest tak dalece rażąca, że musi świadczyć o ukrytych talentach w tym kierunku. Poszło mi to jak z płatka. Wstyd pomyśleć, ale jak z płatka.

Ukradłam pudełeczko.

Raz, dwa i już! Pomyślałam, że złoty włos Nancy nie będzie figurował jako dowód rzeczowy w procesie o mord, upuściłam na podłogę blok i schyliwszy się, aby go podnieść, wyjęłam ukradkiem z kosza pustę pudełeczko, takie samo jak tamto. Kładąc blok na biurku, użyłam go jako parawan, za którym zamieniłam pudełeczko. Zajęło mi to ułamek sekundy. Położyłam blok, upuściłam pudełeczko z włosem do kosza i znieruchomiałam na krześle. Serce biło mi gwałtownie. Musiałam panować nad sobą z całych sił, żeby się nie zdradzić ze strachem.

(Ciąg dalszy nastąpi)

Z całego kraju

Katowice

ZAMORDOWANIE POLICJANTA.

W rowie przy szosie brynowskiej znaleziono zwłoki starszego posterunkowego policji śląskiej Ernesta Hirta. Dochodzenia wykazały, że Hirta zastrzelono w nocy w czasie pełnienia przez niego służby. Sprawcy mordu zabrali zabitemu rewolwer i pałkę gumową. Posterunkowy osierocił żonę i córeczkę. Policja wszczęła energiczne śledztwo.

Poznań

SENSACYJNE ARESZTOWANIE.

Podprokurator S. O. w Poznaniu Baszkowski przesłuchał syndyka Związku Towarzystw Przemysłowych i Rzemieślniczych p. Tadeusza Piotrowskiego i wydał polecenie aresztowania go.

Warszawa

PIERWSZY W POLSCE PROCES O ZABÓJSTWO Z LITOŚCI.

Ukończone zostało dochodzenie w głośnej sprawie zabójstwa Marji Łobodowskiej w ogrodzie Saskim w Warszawie, dokonanego przez jej wuja 47 letniego Aleksandra Woickiego. Zabójcę postawiono w stan oskarżenia z art. 227 K. K. za zabójstwo z litości na prośbę ofiary.

Pierwszy tego rodzaju proces w Polsce znajdzie się na wokandzie warszawskiego sądu okręgowego dopiero w lutym przyszłego roku.

Brześć nad Bugiem

SAMOBÓJSTWO NACZELNIKA URZĘDU SKARBOWEGO.

W domu przy ul. Stefana Batorego w Brześciu nad Bugiem, mieszkańcy zaalarmowani zostali strzałami rewolwerowemi, które rozległy się z mieszkania lokatora tego domu Koszczki. Po wyważeniu drzwi oczom obecnych przedstawił się straszny widok. Na łóżku w kałuży krwi leżał z rewolwerem w ręku, nie dając żadnych znaków życia, Adam Koszczka, naczelnik urzędu skarbowego w Brześciu nad Bugiem. — Przyczyna desperackiego czynu nie jest dotychczas ustalona.

Denat pozostawił list do władz, w którym pisze, że bez żalu żegna się z życiem, a to, co po nim zostaje poleca rozdać biednym dzieciom.

Napadł i ciężko pobił bezbronną kobietę

W tych dniach w godzinach popołudniowych na drodze z Wysina do Chróstów w pow. kościerskim napadnięta została przez nieznanego osobnika 51-letnia Marja Węsierska z Wysina. Napastnik powalił przerażoną kobietę i zadał jej kilka silnych ciosów pięścią w głowę, poczem zaczął szukać u niej gotówki.

Węsierska miała pieniądze ukryte za stanikiem na piersiach i dzięki temu, zdołała je ocalić. Na krzyki maltretowanej nadbiegł w międzyczasie jeden z przechodzących w pobliżu mężczyzn, na widok którego napastnik rzucił się do ucieczki. Policja wdrożyła dochodzenia.

O pogłębienie światopoglądu morskiego w społeczeństwie pomorskiem

Plan pracy Ligi Morskiej i Kolonjalnej na Pomorzu

W dniu 8 b. m. odbył się w Toruniu zjazd Prezesów Oddziałów L. M. i K. z Okręgu Pomorskiego. Po przywitaniu i przemówieniu Prezesa Zarządu Okr. p. Radłowskiego, prezesa Sądu Okr., rozpoczęto obrady. Poruszono szereg zasadniczych spraw natury organizacyjnej, omówiono i ustalono sposoby realizacji programu prac wedle wytycznych Zarządu Okr. na okres najbliższy oraz postanowiono wprowadzić w życie reorganizację Zarządów Oddziału pod hasłem rozdziału prac na poszczególnych członków zarządu.

W czasie obrad omówiono w dalszym ciągu sposoby rozprowadzenia haseł L. M. K. wśród szerokich warstw społeczeństwa pomorskiego, które niezawodnie chętnie stanie w szeregach fundatorów naszych nowych jednostek bojowych.

Postanowiono zwrócić się do przedstawicieli władz z prośbą o pomoc moralną w tej akcji i poparcie realizacji haseł L. M. K. na terenie Pomorza.

Uchwalono pozatem poczynić zabiegi w celu wyjednania pomocy propagandowej ze strony naszego duchowieństwa oraz szkół i w tym celu upoważniono Zarząd Okr., aby w najbliższym okresie czasu wszczął odpowiednie kroki u ks. Biskupa Diecezji Chełmińskiej Dr. Stanisława Okoniewskiego i Kuratora Okr. Szkolnego Pozn.-Pomorskiego.

Po omówieniu i przedyskutowaniu metod realizacji programu prac, dostosowanych do charakteru społecznego pomorskiego, obrady zakończono, wyrażając p. Prezesowi Zarządu Okr. Pom. L. M. K. Radłowskiemu, zadowolenie i uznanie z powodu zwołania zjazdu Prezesów Oddziałów.

Co? - Kiedy? - Gdzie?

Repertuar Teatru Ziemi Pomorskiej.

„Pierwsza Pani Frazer“ — w czwartek, 13 bm., w Grudziądzu, w piątek, 14 bm., w Chojnicach, w sobotę, 15 bm., w Toruniu.

„Arleta i zielone pudła“ — w czwartek, 13 bm., w Chojnicach, w piątek, 14 bm., w Tucholi, w sobotę, 15 bm., w Świeciu.

Stan wody na Wiśle

Poziom wody w Wiśle i jej dorzeczu wynosił w dniu 12 grudnia o godz. 7 rano:

W Krakowie (—2,30) —2,38; w Nowym Sączu (Dunajec) (1,22) 1,18; w Przemyślu (San) (—1,49) —1,55; w Zawichoście (1,99) 1,92; w Warszawie (2,42) 2,26; w Wyszkowie (Bug) (0,88) 0,86; w Pułtusku (Narew) (0,92) 0,93; w Płocku (1,86) 2,06; w Toruniu (2,13) 2,27; w Fordonie (2,17) 2,26; w Chełmnie (2,00) 2,08; w Grudziądzu (2,20) 2,26; w Korzeniewie (2,38) 2,44; w Pieklo (1,80) 1,74; w Tczewie (1,84) 1,92; w Einlage (2,44) 2,40; w Schiewenhorst (2,66) 2,48.

W nawiasie podajemy stan wody z poprzedniego dnia.

Temperatura wody wynosiła w dniu 11 bm. 1,7 st. C, **zaś w dniu 12 bm. spadła do** 1 st. C.

Temperatura powietrza wynosiła w dniu 12 bm. 2 st. C. (maksimum + 3 st. C, — minimum + 1 st. C.).

Za nieubezpieczenie pracowników

Za niezastosowanie się do przepisów o zabezpieczeniu pracowników na wypadek braku pracy znów ukaranych zostało szereg pracodawców na Pomorzu, a mianowicie:

Klein Konrad, stolarnia w Nowem, ukarany grzywną w wysokości zł. 50,— lub 3 dni aresztu. Od orzeczenia wniósł odwołanie do Sądu Okręgowego w Grudziądzu.

Zakrzewski Alfons, przedsiębiorstwo budowlane w Świeciu, ukarany grzywną w wysokości zł. 250,— lub 25 dni aresztu, — za niezabezpieczenie robotników i niewpłacenie wkładek. Zakrzewski wniósł odwołanie do Sądu Okręgowego.

Radomski Zbigniew, właściciel firmy Aleksandra w Pile, ukarany grzywną w wysokości zł. 250,— lub 10 dni aresztu oraz koszty sądowe w kwocie zł. 25,—. Zainteresowany odwołał się do Sądu Okręgowego w Chojnicach. Sąd Okręgowy w dniu 22. 11. 34 zatwierdził orzeczenie p Starosty w Chojnicach.

Niewątpliwie będzie to ostrzeżeniem zobowiązanych do zabezpieczenia zatrudnionych pracowników na wypadek braku pracy, wpływającym dodatnio na przebieg załatwienia spraw zabezpieczonych, co zkolei wpłynie na zbędność stosowania wniosków karnych.

Swiecie

— Przeniesienie wicestarosty. Dekretem M. S. Wew. przeniesiony został referendarz tut. Starostwa Powiatowego p. mgr. Buczak do Kamienia Koszyrskiego na zastępcę starosty powiatu koszyrskiego. Odchodzący, w czasie swego 4-letniego pobytu w Świeciu zdołał sobie zaskarbić zaufanie tak miejscowego społeczeństwa jak i ludności powiatu, z którą się często stykał. Poza swą pracą zawodową brał on też żywy udział w życiu społecznem miasta.

Wybory sołtysów i podsołtysów w powiecie tczewskim

przyniosły również sukces BBWR

W dniach 6 i 10 grudnia br. odbyły się wybory sołtysów i podsołtysów w powiecie tczewskim. Wybory te przyniosły zdecydowane zwycięstwo kandydatom BBWR. W 63 gromadach Blok przeprowadził 54 sołtysów i 44 podsołtysów.

Uwięzili oberżystę i wywieźli zawartość sklepu

Niezwykłe włamanie w Wągrowcu

Niezwykły wypadek włamania i kradzieży zanotowano onegdaj w Wągrówcu. Do Turzy w powiecie wągrowieckim przybyło w nocy auto, które zatrzymało się przed oberżą. Z samochodu wysiadło kilku osobników, którzy stwierdziwszy, iż właściciel karczmy spoczywa snem sprawiedliwych — przy pomocy drągów **zabarykadowali okiennice, uniemożliwiając mu w ten sposób ewentualną interwencję.** Spokojni o to, iż nikt im nie przeszkodzi — tajemniczy osobnicy **przy pomocy wyłomu w murze dostali się do oberży, opróżniając ją doszczętnie ze znajdujących się tam towarów.**

Gdy na skutek hałasu podczas robienia wyłomu, właściciel p. **Szemieczka** przebudził się i zamierzał wydostać się z sypialni — **bandyci zagrozili mu rewolwerami.** Sterroryzowany karczmarz, orjentując się jedynie za pomocą dochodzących go odgłosów — w spokoju oczekiwać musiał czasu, kiedy bezczelni włamywacze naładowawszy ciężarówkę wraz z łupem najspokojniej odjechali w niewiadome.

Gdy oberżysta wydostał się z zamknięcia i zaalarmował sąsiadów — tajemnicze auto z łupem było już daleko.

Powiadomione o zuchwałej kradzieży władze policyjne wszczęły energiczne dochodzenia, jednak dotychczas nie udało się im ujawnić sprawców włamania.

Programy radjowe

RADJOSTACJA WARSZAWSKA.

PIĄTEK, DN. 14. 12. 1934 R.

6,45 Audycja poranna. 12,10 Koncert Zespołu J. Fronta. 12,45 „Kosmetyka na codzień“ — Odczyt (z cyklu „Pogadanki dla kobiet“) — wygł. dr. Marta Biernacka. 13,00 Dziennik południowy. 13,05 D. c. Koncertu Zespołu Fronta. 15.35 Przegląd giełdowy. 15.45 „Obrazek z natury“ w wyk. Orkiestry Kameralnej pod dyr. Hermana. (Tr. z Krakowa). 16.45 Audycja dla chorych w opracowaniu ks. Rękasa (Tr. ze Lwowa). 17.15 Koncert solistów. Wykonawcy: Vera Neumark: (fortepian) i Roman Gabryszowski (baryton) tr. z Poznania. 17.50 „Przegląd wydawnictw“ omówi prof. Henryk Mościcki. 18.00 „Nowiny leśne“ — wygł. prof. Jan Kloska. 18.15 Muzyka salonowa w wykonaniu Septetu Henryka Golda. 18.45 Odczyt „Samochodem przez Persję“ wygł. kpt. M. B. Lepecki. 19.00 Recital śpiewaczy Marji Borerowej. 19.20 Feljton aktualny. 19.30 Muzyka jazzowa w wyk. Orkiestry Jacka Hyltona (płyty „His Master's Voice“). 19.50 Wiadomości sportowe. 20.00 „Jak spędzić święto?. 20.05 Pogadankę muzyczną wygłosi prof. Stanisław Niewiadomski. 20.15 Koncert symfoniczny z Konserwatorjum Warszawskiego. Wykonawcy: Orkiestra Filharmoniczna pod dyr. Mieczysława Mierzejewskiego i Aleksander Uniński (fortepian). W przerwie — Dziennik wieczorny oraz „Jak pracujemy w Polsce“. 22.30 Recytacje poezyj. 22.40 Koncert reklamowy. 23.05 Muzyka taneczna z kawiarni „Gastronomja“ — Orkiestra Landowskiego i Pewznera.

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym dział B pod nr. 83 przy firmie: Gdyńska Olejarnia Spółka Akcyjna w Gdyni, dnia 28 listopada 1934 dopisano: Prawo zastępowania spółki przez likwidatorów wygasło. Spółka wygasła. 9760

Zlec. nr. 926 **Sąd Grodzki w Gdyni.**

Nr. akt. Km. 561-34

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, rewiru I-go, Kazimierz Tustanowski, mający kancelarję w Bydgoszczy, ul. Śniadeckich Nr. 7 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 19 grudnia 1934 roku, o godzinie 11-ej w Bydgoszczy ul. Gdańska nr. 34 odbędzie się druga licytacja ruchomości, należących do Zdzisława Zdebskiego składających się z atramentu, encyklopedji Trzaski Ewerta i Michalskiego, papieru rysunkowego oraz ksiąg handlowych oszacowanych na łączną sumę zł. 505,—.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 12 grudnia 1934 r.

(—) K. Tustanowski, komornik.

Zlec. nr. 439-8 **9764**

L. cz. II. Co. 97-34

POSTANOWIENIE. W sprawie wywoławczej w celu pozbawienia mocy dokumentu Sąd Grodzki w Bydgoszczy postanowił zarządzić następujące wywołanie Jadwiga Prahl, em. nauczycielka zam. w Goslar, zast. przez adwokata Hoeppego w Bydgoszczy wniosła wywołanie zaginionego listu hipotecznego odnoszącego się do hipoteki w kwocie 3.300 złotych z odsetkami zapisanej w księdze wieczystej nieruchomości Łachowo k. 212 w dziale III. pod L. 6 dla wnioskodawczyni.

Posiadacza wyżej wymienionego dokumentu wzywa się, by najpóźniej w terminie wywoławczym wyznaczonym na dzień 30 marca 1935 godz. 10 zgłosił swe prawa i przedłożył dokument w podpisanym Sądzie pokój nr. 31 pod rygorem pozbawienia mocy prawnej powołanego dokumentu a to zgodnie z par. 1008 [illegible] c.

Bydgoszcz, dn[illegible] listopada 1934.

Sąd Grodzki.

Zlec. nr. 1635-8 9735

III.ł Km. 2956-34 9683

OBWIESZCZENIE. O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI.

Obwieszczenie o licytacji nieruchomości z dnia 25 października 1934 zamieszczone w Dniu Grudziądzkim z dnia 7 listopada 1934 Nr. 253 prostuje się w ten sposób, że przymusowy przetarg nieruchomości Grudziądz karta 1993 odbędzie się w dniu 18 stycznia 1935 roku, a nie 1934 r. jak mylnie podano w obwieszczeniu.

Grudziądz, dnia 5 grudnia 1934 r.

(—) W. Janowski, komornik Sądu Grodzkiego r. III.

3. E. 449-34

POSTANOWIENIE. W sprawie upadłościowej nad majątkiem po ś. p. Karolu Kamlah Sąd Grodzki w Grudziądzu w osobie sędziego grodzkiego Rylskiego na posiedzeniu niejawnem w dniu 28 października 1934 r. wskutek wniosku zarządcy masy, o zastanowienie postępowania, postanawia: Wyznaczyć na dzień 31 stycznia 1935 r. godzina 10 przed południem przed Sądem Grodzkim w Grudziądzu pokój nr. 2 celem wysłuchania zebrania wierzycieli co do zastanowienia postępowania upadłościowego dla braku masy odpowiadającej kosztom postępowania.

Zlec. nr. 936-GR **9724**

BYDGOSZCZ

Zarząd

Spółdzielni oszczędnościowo-kredytowo-budowlanej przy Państwowej Fabryce Wyrobów Tytoniowych w Bydgoszczy, na podstawie odnośnej uchwały walnego zebrania, ogłasza ostateczną likwidację swej działalności.

9687 (—) Kłodnicki

Sygnat. Km. 1526-34

OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, rewiru III-go Franciszek Malak, mający kancelarję w Bydgoszczy, ul. Chrobrego nr. 6 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 15-go grudnia 1934 roku o godzinie 9.30 w Bydgoszczy ul. Toruńska nr. 310 odbędzie się pierwsza licytacja ruchomości, należących do Marji i Bolesława Dzierżawskich, składających się z 1 pianina Draegera oszacowanych na łączną sumę zł. 1000,—.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 12 grudnia 1934 r.

(—) Malak, komornik.

9762 Zlec. nr. 437-8K

Do akt Nr. km. 3477-34-II 9759

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni rew. II-go J. Penk zamieszkały w Gdyni ul. Leśna 3 na zasadzie art. 602 K. P. C. ogłasza, że w dniu 14 grudnia 1934 r. o godz. 9-ej w Gdyni ul. Rybna 2 odbędzie się publiczna licytacja ruchomości a mianowicie: 105 skrzynek a 12 funt. ze szprotkami oszacowanych na łączną sumę zł. 367,—, które można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży, w czasie wyżej oznaczonym. Licytacja rozpocznie się od (½ ²/₅) ceny oszacowania.

Gdynia, dnia 12 grudnia 1934 r.

(—) Penk, komornik.

Km. 3107-34 9727

OBWIESZCZENIE
O OPISIE I EWTL. OSZACOWANIU NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru I-go zamieszkały w Grudziądzu, ul. Groblowa 33 na zasadzie art. 668 k. p. c. obwieszcza, że w dniu

28 grudnia 1934 r. o godz. 12,30 w południe

zostanie dokonany opis i ewentualnie oszacowanie nieruchomości Józefa Wójcika w Plesewie pow. Grudziądz, oznaczonej w wykazie hipotecznym Sądu Grodzkiego w Grudziądzu „Plesewo tom. III. karta 39".

że wierzyciel poszukujący oszacował do sprzedaży wymienioną nieruchomość na kwotę 16.269,— złotych

że oszacowanie przez wierzyciela będzie przyjęte za podstawę licytacji, jeżeli na 3 dni przed terminem opisu nie sprzeciwią się temu dłużnik i uczestnicy.

W związku z powyższem, na zasadzie par. 2 art. 668, k. p. c. wzywa się wszystkie osoby zainteresowane, w cytowanym art. k. p. c. wyszczególnione, aby przed ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa do nieruchomości lub jej przynależności, jeżeli ich prawa stanowią przeszkodę do egzekucji.

Komornik Sądu Grodzkiego rewiru I-szego w Grudziądzu.

Km. 3879-34 9725

OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru I-go, mający kancelarję w Grudziądzu ul. Groblowa Nr. 33 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 18 grudnia 1934 r. o godz.: 10-tej w Boguszewie w zabudowaniach fabryki f-my Mueller odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, należących do F-y Mueller i Syn w Boguszewie a to:1) aparat wacuum miedziany dno podwójne wyrobu f-y Ziółkowski w Poznaniu o pojemności około 1000 litrów wraz z pokrywą miedzianą. Aparat wacuum jak nowy, oceniony na kwotę 2.500,— zł.

Tokarnia kompletna długość łożyska 1.70 mtr. 500,— złotych.

Tamże sprzedawane będą ponadto:

2) wiertarka, nożyce do blachy, heblarka, kuźnia polowa, 4 imadła, kowadło z płytą, kamień do toczenia, motor 1,5 konny trójfazowy, dynamo 115 wolt — 2.5 konne, motor trójfazowy 4 konny z rozrzutnikiem, motor benzynowy 7-konny, dźwigar, wentylator z motorem 0,5 konnym, 7 klup do gwintowania, obcęgi do rur, ocenione razem na 1.000,— złotych oraz

3) przedmioty, które ocenione zostaną w terminie licytacyjnym:
kurki mosiężne, wałki transmisyjne, tarcze, kozły, wężownica miedziana, wały stalowe, około 100 kg. rur ołowianych, łożyska mosiężne, około 100 kg. kurków mosiężnych, około 15 tonn łomu żelaza kutego i lanego.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Komornik Sądu Grodzkiego rewiru I-szego w Grudziądzu.

Km. 2556-34 9726

OBWIESZCZENIE
O OPISIE I OSZACOWANIU NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru I-go zamieszkały w Grudziądzu, ul. Groblowa 33 na zasadzie art. 668 k. p. c. obwieszcza, że w dniu

28 grudnia 1934 r. o godz. 10-ej rano

zostanie dokonany opis i oszacowanie nieruchomości Banku Ludowego Spółdz. z nieogr. odpow. w Łasinie pow. Grudziądz, oznaczonej w wykazie hipotecznym Sądu Grodzkiego w Grudziądzu „Łasin karta 17".

W związku z powyższem, na zasadzie par. 2 art. 668, k. p. c. wzywa się wszystkie osoby zainteresowane, w cytowanym art. k. p. c. wyszczególnione, aby przed ukończeniem opisu zgłosiły swoje prawa do nieruchomości lub jej przynależności, jeżeli ich prawa stanowią przeszkodę do egzekucji.

Komornik Sądu Grodzkiego rewiru I-szego w Grudziądzu.

OGŁOSZENIE O PRZETARGU

Więzienie w Grudziądzu, ul. Wybickiego niniejszem ogłasza przetarg nieograniczony na dostawy:

jednorazową

1) 5000 kg mąki pytlowej 65 proc.,
2) 2000 kg. mąki pszennej 1/0,
3) 5000 kg. grochu polnego zielonego lub żółt.,
4) 5000 kg. fasoli białej,
5) 20 beczek śledzi „Yarmoutch Matties",
6) 3000 kg. soli jadalnej,
7) 600 kg. cebuli,
8) 20 kg. pieprzu,
9) 6 kg. liści bobkowych,
10) 3000 kg. makaronu krajanka II.
11) 3000 kg. kaszy gryczanej całej palonej,
12) 200 kg. włoszczyzny suszonej.

Na okres od 1 stycznia 1935 r. do 31 marca 1935 r.

13) mleka słodkiego pełnotłustego miesięcznie około 7000 litrów,
14) jaj świeżych niewapniowanych 3000 sztuk miesięcznie,
15) masła pełnotłustego 8 kg. miesięcznie,
16) mięsa wołowego I. gat. z ćwiartek tylnych i przednich w równym stosunku 1500 kg. miesięczn.
17) mięsa wieprzowego I. gat. (schab) 100 kg. miesięcznie,
18) smalcu niesolonego 300 kg. miesięcznie.
19) słoniny świeżej niesolonej 1100 kg. mies.
20) 5 kg. drożdży świeżych miesięcznie,
21) 16 kg. esencji octowej miesięcznie.

Oferty na wyszczególnione artykuły należy przesyłać pod adresem Więzienia w zapieczętowanych kopertach z napisem „Oferta na artykuły żywnościowe" do dnia 29 grudnia 1934 r. godz. 12-ej.

Do ofert należy dołączyć próbki na artykuły wymienione pod pozycjami 1 do 12 włącznie.

Wszystkie artykuły winny być I. gatunku, ceny zaś podane loco magazyn więzienia.

Więzienie zastrzega sobie prawo wyboru oferenta i dodatkowego ustnego przetargu, oraz nieprzyjęcia oferty wrazie nie nadesłania próbki oferowanego artykułu.

Do oferty należy załączyć kwit Kasy Urzędu Skarbowego w Grudziądzu na złożone do tej Kasy na rachunek bieżący Nr. 20 wadjum w wysokości 3 proc. od wartości oferowanych produktów.

Wszelkich informacyj udziela Dział Gospodarczy Więzienia codziennie za wyjątkiem dni świątecznych od godz. 8 do 15-tej.

Grudziądz, dnia 11 grudnia 1934 r.

(—) Kucharski, naczelnik więzienia.

Zlec. nr. 935-GR 9729

Sygnatura: III. 5403-34 9728

OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru III-go Wojciech Janowski mający kancelarję w Grudziądzu ul. Legjonów nr. 15 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 15 grudnia 1934 r. o godz. 12-ej w Grudziądzu Plac 23 Stycznia w firmie Schimmelfennig odbędzie się pierwsza licytacja ruchomości, należących do Teodora Mertena składających się z 2 buhaji oszacowanych na łączną sumę zł. 700,—.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Grudziądz, dnia 11 grudnia 1934 r.

(—) W. Janowski, komornik.

Nr. akt. Km. 2464-34

OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, rewiru I-go, Kazimierz Tustanowski, mający kancelarję w Bydgoszczy, ul. Śniadeckich Nr. 7 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 19 grudnia 1934 roku, o godzinie 11-ej w Bydgoszczy, ul. Gdańska nr. 36 odbędzie się pierwsza licytacja ruchomości, należących do Marty i Kazimierza Iłowieckich składających się z mebli, samowaru i gramofonu, oszacowanych na łączną sumę zł. 725,—.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 12 grudnia 1934 r.

(—) K. Tustanowski, komornik.

Zlec. nr. 438-8K 9763

Sygnat. Km. 1374-34

OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy, rewiru III-go Franciszek Malak, mający kancelarję w Bydgoszczy, ul. Chrobrego nr. 6 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 15-go grudnia 1934 roku o godzinie 9-ej w Bydgoszczy ul. Toruńska nr. 308 odbędzie się druga licytacja ruchomości, należących do firmy Wielkopolska Huta Szkła składających się z 5000 butelek ¾ litr. oszacowanych na łączną sumę zł. 1200,—. 9761

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Bydgoszcz, dnia 12 grudnia 1934 r.

Zlec. nr. 436-8K **(—) Malak, komornik.**

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej	0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0.80 zł
w tekście na dalszych stronach	0.50 zł

Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20% nadwyżki.

W Gdańsku za wiersz milim. na stronie 7-łamowej	15 fen.
„ „ „ „ „ „ „ 4-łamowej	50 fen.
„ „ drobne za słowo 5 fen. — tytułowe	10 fen.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:

W ekspedycji miejscowych agencyj	2.50 zł
Z odnoszeniem do domu	2.80 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu	2.89 zł
Pod opaską	4.50 zł
W Gdańsku przez pocztę . . 2.32 gd; przez gońca	2.00 gd
„ „ z odbieraniem w administracji wprost	1.75 gd
Zagranicą	4.00 gd

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

UWAGI:
Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. **Zastrzeżeń miejsca** dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20% nadwyżka. **Omyłki,** które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione **reklamacje** będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności **rabat upada. Za terminowy druk** i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny:
Witold Mężnicki, Toruń, ul. Moniuszki 25, m. 1.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: **Wilhelm Grimsmann,** Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: **Wacław Górnicki,** Bydgoszcz, ul. Marsz. Focha 12. — Redaktor odpowiedzialny na Gdynię: **Józef Dobrostański,** Gdynia, Szkolna. — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: **Wacław Gańcza,** Grudziądz, ul. Sienkiewicza 90. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: **Lubomski Wacław,** Tczew, ul. Kościuszki 1.

Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza w Toruniu. **Za ogłoszenia odpowiada Administracja.** Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.